

DIRVA

UNIŲ GALIA

Plačiai atkėlė vartus infliacijai

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Darbo Sekretorius Willard Wirtz praeitį sekmadienį kalbėdamas ABC televizijos programoje "Issues and Answers", gynė aviacijos mašinistų (mechanikų) susitarimą su orinio susisiekimo bendrovėmis, nors juo po nemalonaus streiko buvo sulaužyta vyriausybės rekomendacija algas ir kainas kelti nedaugiau kaip 3,2% per metus. Mechanikai, kurie dabar gaudavo po 3.52 dol. į valandą, už trijų metų gaus 4.08 dol. Įskaitant ir kitus, savaitiniame čekyje nepasirodantius atlyginimus (įnašus į įvairius fondus), pakėlimas siekia apie 16% arba kiek daugiau negu 5% kas metai. Durdamas pirštą į dangų Sekretorius Wirtz nurodė į atsakomybę, kurią mechanikai neša už skraidančius keleivius ir už tai jie esą verti to pakėlimo. Pagaliau, algų pakėlimas bendram kraštui atšeis į metus tik 5 milijonus dolerių, daugiau negu buvo anksčiau susitarta, tuo tarpu plieno kainų pakėlimas kraštui kainuos 90 milijonų dolerių.

Atrodo, kad skaičiais ir statistika gali įrodyti ką nori. Tiesa yra ir tokia, kad 43 dienų streikas JAV ūkiui kaštavo apie 3 milijonus. Streikuoją ir kiti dėl strei-

ko atleisti darbininkai bei tarnautojai neteko 69 milijonų dolerių atlyginimo ir vidutinis mechanikas turės dirbti 16 mėnesių su pakeltu atlyginimu vien tam, kad atgavus per streiką prarastą atlyginimą. Blogiau, kad susitarimas plačiai atkėlė vartus naujiems didesniems atlyginimo reikalavimams o tas savo keliu kels kainas ir rezultate darbininkas savo alga galės pirkti mažiau gėrybių negu prieš pakėlimą.

Sekretorius Wirtz pabrėžė, kad svarbiausias laimėjimas yra tas, kad buvo apsaugota... laisvė. Tai yra: per streiką nebuvo priimtas koks nors įstatymas, kuris suvaržytų gyvybiniai svarbių, kaip susisiekimo įmonių, darbininkų unių teisę streikuoti. Esą, net 86 senatoriai pasisakė prieš privalomą tarpininkavimą. Ir tokio tarpininkavimo nesą nė vienam demokratiniame krašte, išskyrus Australiją ir Naująją Zelandiją. Iš tikro susitarimas įrodė, kalbant su Time žurnalu, kad "administracija ir kongreso dauguma buvo daugiau susirūpinusi darbininkų balsais per artėjančius rinkimus negu krašto gerove". Be to, labai galin-gos unijos, diktuojančios

savo valią vyriausybei ir darbininkams, turi tendencijos valdyti totaliniais metodais ir praktiškai gerai įsistiprinusį unijos vadą ir jo klėką neįmanoma pašalinti. O tiems yra dėl ko laikytis savo gerai apmokamų vietų — jie dažnai valdo labai didelius fondus, kurie duoda daug "pašalinių" pajamų. Sutvarkyti unijas įstatymo keliu iki šiol nedavė didelių rezultatų.

Grįžtant prie mechanikų streiko, reikia dar prisiminti, kad orinis susisiekimas, daugiau negu bet kuri industrija, priklauso nuo vyriausybės priežiūros ir todėl orinės linijos padarė anot Time tai, ką jos žinojo, kad vyriausybė nori: "finally did what they knew the Administration wanted them to do".

Vienu žodžiu, streikas kol kas įrodė, kad "vyriausybė už darbininkus", o kas bus po rinkimų — pažiūrėsime.

Kad į ūkinę ateitį nežiūrima labai optimistiškai, rodo vertybių popierių kurso kritimas. Iš dalies tas kritimas atrodo keistokas, nes jei einama prie didesnės infliacijos, geriau turėti akcijas negu popierinius dolerius. Tą reiškinį tačiau lengviau galima suprasti atsiminus nuosimčių už paskolas pakėlimą. Dėl to daugiau perkami miestų paskolas laktai, kurie garantuoja palyginti didelį nuosimtį, kurie bus labai atraktyvūs, kai nuosimtis už paskolas bus sumažintas. Veikia ir baimė, kad padidinti atlyginimai sumažins įmonių pelną.

Kartu reikia pastebėti, kad birža ne visados pasirodo esąs visai tikslus barometras atečiai. Be to, kalbant su New York Times, kiekviena biržos transakcija reikalauja pardavėjo bei pirkėjo. O tai reiškia, kad kai kurie akcijų savininkai jas parduoda; nes bijo jų vertės sumažėjimo, o kiti asmenys jas perka, nes yra įsitikinę, kad jos vėliau vistik pabrangs. Tai nuolatinis žaidimas tarp bulių (bulls) — optimistų ir lokių (bears) — pesimistų. Šiuo metu, bent šias eilutes rašant, dauguma buvo lokių pusėje.

STUMIA LAUKAN LIETUVIŲ KALBĄ

* Per lenkų kalba Vilniuje leidžiamą kompartijos dienraštį keliamas reikalavimas nedelsiant įsteigti naują mokyklą kaimo meninės veiklos vadovams, kurioje būtų dėstoma lenkiškai ar, greičiausia, rusiškai. Mat, Vilniaus ir kaimyniniuose rajonuose lietuviškose mokyklose mokyti meninės veiklos vadovai esą sunkiai susikalba su nemaža dalimi jaunimo, kalbančio lenkiškai, arba rusiškai. Pažymėtina, kad visiškai ignoruojama gudų kalba. Gudai kalban tieji, matyt, jau "perkrikštyti" rusais.

Dabar chorvedžiai, orkestrų vadovai ar vaidinimų instruktoriai, tam darbui ruošiasi trijose mokyklose: konservatorijoje, muzikos techniku, arba kultūrinio švietimo techniku. Vi-sose trijose tose mokyklose dėstomoji kalba lietuvių. Mat, steigiant tas mokyklas, dar vyravo įsitikinimas, kad "respublikinė kalba" turi būti visiems respublikoje privaloma. Bet pradėjus daryti "nuolaidas", ypač Vilniaus apylinkėse ir pačiame Vilniuje, rusų ir lenkų kalboms, atsiranda vis drąsiau ignoruo-

P. Janulaitis paliko Dirvai 1.000 dolerių

Petras Janulaitis, 79 m. amžiaus, mirė Chicagoje rugpiūčio 18 d. Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse, palydint gausiam būriui artimųjų ir pažįstamų, nes velionis, būdamas tolerantiškas ir aktyvus visuomeniniame gyvenime, turėjo daug bičiulių. Atsisveikinimo kalbas prieš karsto pasakė adv. R. Skipitis ir ALT S-gos Chicago skyr. pirm. S. Šiaučūnas.

Velionis Nepr. Lietuvoje ėjo įvairias aukštas pareigas. 1922 m. Anglų-Lietuvių B-vės prekybos skyriaus direktorius, 1923 m. vienas iš Lietūkio organizatorių ir ligi 1930 m. prekybos skyriaus direktorius. Velionis taip pat daug bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje, rašydamas ekonominiais klausimais. Į JAV atvyko 1949 m.

Velionis buvo didelis lietuviškos spaudos ir kultūrinių institucijų rėmėjas. Mirdamas paliko Dirvai 1000 dolerių ir tiek pat LB Chicago apyg. lietuviškomis kultūrinėms institucijoms paremti.

Lietuvių iškilmės Washingtone

Jau suspėta atidengti nepaprastai puikiai ir lietuviškai įrengta Šiluvos Šv. Marijos kop-

lyčia Washingtone. Pirmieji įvertinimai yra džiuginantys ir sukelia lietuvių širdyje džiaugsmą ir pasitenkinimą. Visa koplyčia kalba lietuvių tautos kalba, Lietuvių stebuklingos Mados iškiliai žvelgia jautriai gražiam danguje iš koplyčios viršaus. Šiluvos Marijos statula su Kdikėliu paslaptingai mąsto apie lietuvių tautą. Lietuviški įrašai pasako mūsų troški-

mus. Visa tai gražu ir gera. Gal šiuo momentu, kai kurie nesusiranda įrašo Lithuania, nors kai kurie mano, kad tai nereikalinga, nes visa kas ten yra daugiau pasako apie Lietuvą, negu vienas žodis. Tačiau tas vardas žadama išskirti ant altoriaus prieškio po žodžiais: "Our Lady of Šiluva".

Liet. Religinės iškilmės su pašventinimu koplyčios, Religinio Kongreso ypač viešu posėdžiu rugsėjo 4 d. sekmadienį 5 val. kada lietuviai ir jų draugai pareikš galingą neatšaukiamą ir šventą pasiryžimą mels-tis, kovoti ir aukotis už Dievą, Bažnyčią lietuvių ir Lietuvos išlaisvinimą. Šios lietuvių iškilmės bus pravestos Lietuvos -Tėvynės ir lietuvių išlaisvinimo mintimi. Tūkstančiai piligrimų iš Šiaurės, Pietų Amerikos, Europos ir net neseniai atvykusių iš Lietuvos melsis, pasiryš, planuos ir artimoje ateityje nuoširdžiai dirbs Lietuvai Tėvynei, Dievui, Žmonijai.

Šios iškilmės yra taip giliai prasmingos jų laukia ne tik lietuviai, visas pasaulis, tad kiekvienas turėtų jausti tautinį pareigingumą asmeniškai jose dalyvauti, o jei jokių būdu negali, tai paremti savo malda ir auka. Patogumo dėlei čia vėl paduodame lietuvių religinės šventės trumpą programą:

ŠEŠTADIENIS, rugsėjo 3 d. Įvykiai eina Statler Hilton, ant-rame aukšte.

9 val. Kongreso dalyvių registracija, ženklieto ir informacinės knygelės dalinimas (\$2,00) viešbučio foje.

12 val. Lietuvių spaudos parodos atidarymas -- viešbučio foje.

1 val. LR Kat. Federacijos Kongresas -- South American Room.

2 val. Kunigų vienybės Seimas -- New York Room.

5 val. Dalyvavimas Šiluvos Šv. Marijos koplyčios altoriaus konsekrovime.

8 val. v. Muzikos-Literatūros vakaras -- Presidential Ballroom. Po programos jaunimo ir vyresniųjų susipažinimo pramogos.

SEKMADIENIS, rugsėjo 4 d. 10 val. Liet. Kat. Mokslo Akademijos posėdis -- Statler Hilton, Pan American Room.

2 val. Dalyvavimas Šiluvos Šv. Marijos koplyčios dedikavimo- procesijoje, Šv. Mišios pamokslas.

5 val. Manifestacija (iškilmingas posėdis) Kat. Universiteto auditorijoje.

8 val. Dalyvavimas Iškilmingame bankete -- muzikalinė programa, kalbos -- Statler Hilton.

PIRMADIENIS, rugsėjo 5 d. 9 val. Šv. Mišios Šiluvos Šv. Marijos koplyčioje.

10 val. Posėdžiai, Statler Hill (Nukelta į 2 psl.)

Mirė Vilties D-jos išdininkas Edvardas Karnėnas

Edvardas Karnėnas netikėtai mirė nuo širdies smūgio sekmadienį, rugpiūčio 28 d., 4 val. p. p.

Gimęs 1906 m. sausio 15 d. Vyšniavo mstl., švenčionių apskr., ilgelesnį savo veiklos laikotarpį praleido Klaipėdos krašte, tarnaujant pašto žinyboje, kartu aktyviai reiškiantis šaulių, Santaros ir tautininkų organizacijose.

Kaip vilnietis džiaugėsi atgauta sostine ir 1941-44 m. laikotarpį buvo Vilniaus centrinio pašto inspektorium.

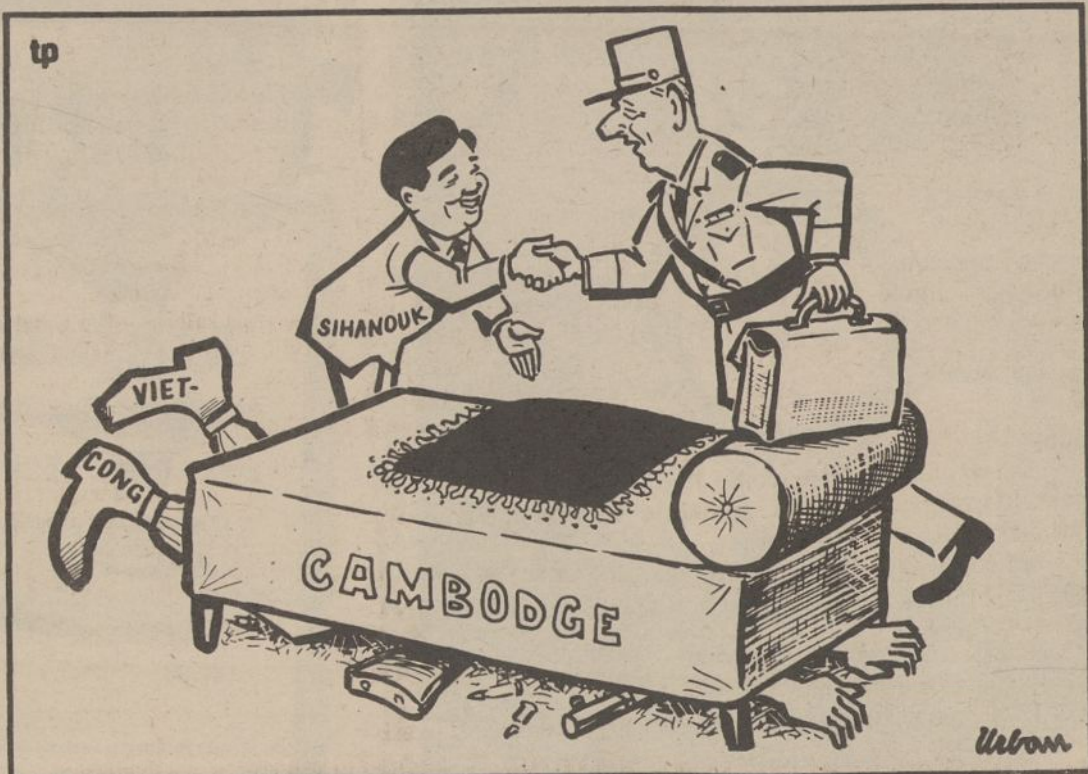
Dalyvavo choruose, veikė jų valdybose, taip pat įvairiais klausimais reikėsi spaudoje tiek nepriklausomybės laikais, tiek ir išeivijoje.

Gyvendamas Clevelande, priklausė ALT S-gos Clevelando skyriui, uoliai reikėsi bendruomenėje ir kt. organizacijose.

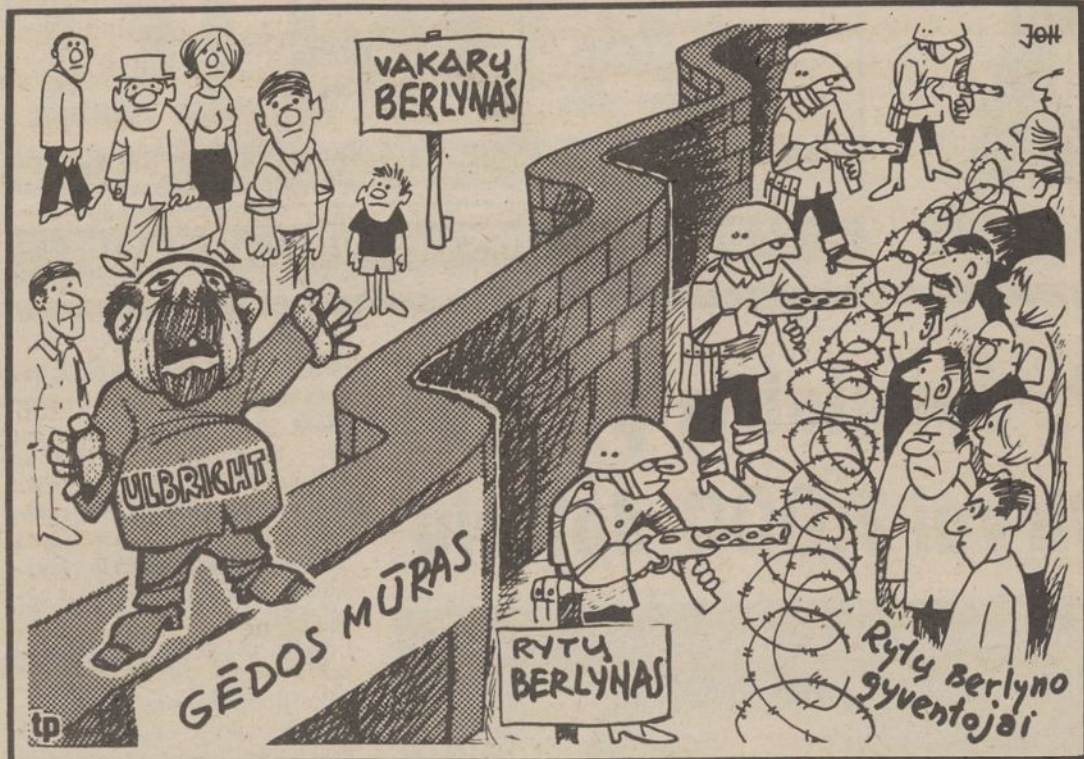
Pastaruoju metu buvo PLB valdybos reikalų vedėjas ir Vilties Draugijos valdyboje išdininku.

Clevelando lietuvių visuomenė liūdi nustojusi veiklaus ir sąmoningo savo nario.

Velionis pašarvotas Jakubs & Son laidotuvių namuose, 936 East 185 gt.

-- Generale, jūs galite ramiai miegoti!...

Ulbricht: - Mūsų ginklai nukreipti prieš vakariečių provokacijas...

Berlyno sienos užkulisiai (3)

1961 m. kovo 29 d. Maskvoje buvo sušaukta Varšuvos pakto dalyvių konferencija. Joje dalyvavo vyriausybės ir kompartijų vadai iš Sovietų Sąjungos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Vengrijos, Rytų Vokietijos ir Rumunijos. Ją atidarė pats Chruščiovas tuojau perleisdamas žodį Ulbrichtui. Tas tuojau pradėjo verkšlenti, kad kapitalistai vilioja pas savo geriausias Rytų Vokietijos darbo jėgas. Pasirodo, kad 48,8% pabėgėlių yra jaunesni kaip 25 metų. Tik 4% yra vyresni kaip 65 m. Ir tokiu būdu gamybai mažai tinka. 21,3% visų pabėgėlių esą labai aukštai kvalifikuoti specialistai, kurių pasitraukimas daro nepaprastai didelę žalą gamybai ir tuo kenkia ne tik Rytų Vokietijos ūkio plano išpildymui, bet ir visų kitų socialistinių respublikų ūkinei pažangai.

Gomulka pasiteiravo, kaip Ulbrichtas galėtų tą bėgimą sustabdyti. Ulbrichtas: "I draugo Gomulkos klausimą galiu tik taip atsakyti, kad mūsų ūkinis sunkumas mes galime pašalinti tik aklinais uždarydami sieną tarp Rytų ir Vakarų Berlyno!"

Bulgarijos, Rumunijos ir Vengrijos kompartijų vadai: Todor Sivkov, Gheorghiu Dej ir Janos Kadar buktavo, kad tai pakirs komunistinių valstybių prestižą. I tai Ulbrichtas atkirto, kreipdamasis į Kadarą: "Kaip tik Vengrijos - Austrijos pasienio sustiprinimas yra mums pavaldžius!"

Gomulka įspėjo, kad Rytų - Vakarų Berlyno siena nėra tas pats kaip Austrijos-Vengrijos siena. O ką, jei vakariečiai neieš to padaryti? Panašios nuomonės buvo ir Čekoslovakijos Novotn.

Visą dieną pasiginčijus, Chruščiovas vakare pasiūlė balsuoti. Rezultatas: 5 balsais prieš vieną (paties Ulbrichto) Varšuvos pakto dalyviai nepritarė Ulbrichto sumanymui. Pats Chruščiovas susilaikė nuo balsavimo, tačiau įspėjo Ulbrichtą, kad jo sumanymas nesutampa su dabartine sovietų politika tarptautiniuose santykiuose. Be to, pirmiausia jis noris išsiaiškinti Kennedy pažiftas ir kuo jos skiriasi nuo Eisenhowerio, o tam, kad rytų vokiečiams praeitų noras sukilti, jis žadėjo pasiųsti į Rytų Vokietiją daugiau savo kariuomenės.

Balandžio mėnesio pradžioje sovietai pradėjo kariuomenės telkimą. Balstogės, Allensteino, Poznaniaus ir Rytų Silezijos srityse.

Tuo tarpu bėgimas iš Rytų Vokietijos didėjo. Balandžio - gegužės mėnesiais pabėgo 42,636 žmonės.

Ulbrichtas pareiškė Sovietų ambasadoriui Rytų Berlyne Pervuchinui, kad jei Sovietų Sąjunga toliau priešinsis sienos uždarymui, Rytų Vokietijai neturi jokių galimybių pabėgėlius sustabdyti. Pervuchinas patarė greičiau kontroliuoti traukinius einančius į Rytų Berlyną ir grąžinti visus įtartinais atrodančius keleivius. Ulbrichtas tą patarimą perdavė kaip įsakymą savo

vidaus reikalų ministeriui Karl Maron, tačiau kartu davė suprasti, kad nereikia persistengti.

Liepos 3 dienai Ulbrichtas sukvietė savo socialistinės vienybės partijos pareigūnus konferencijai ir pareiškė, kad per pirmą 1961 m. pusmetį kraštas neteko 100,000 geriausių darbininkų. Provincijos pareigūnai pareiškė, jog darą viską, kad pabėgėlius sulaikyti, tačiau jų pastangos neduoda jokių rezultatų. Toje konferencijoje dalyvavo ir "brolišių kraštų" atstovai. Jie aliarmavo savo vyriausybes, kad Rytų Vokietija eina prie politinio bankroto. Gomulka dabar stėjo Ulbrichto pusėn, Chruščiovas tačiau liko nepalankiamas. Visų pirma jis turis išsiaiškinti galimą JAV reakciją.

Tam buvo gera proga. Buvęs JAV Aukštasis Komisaras Vokietijai John M. McCloy, o dabar Kennedy specialus įgaliotinis nusiginklavimo reikalams, atvažiavo pasižmonėti į Maskvą. Chruščiovas jį tuojau pasikvie-

tė į savo vilą Soči ir paskolino jam maldymosi kelnaites. Besisivaikščiojant, maudantis ir vašinant Chruščiovas skundėsi amerikiečiui, kad Kennedy, reikalaujamas iš kongreso daugiau pinigų kariuomenei, kelia paniką. McCloy ramino Chruščiovą aiškindamas, kad kariuomenės padidinimas esąs reikalingas tam, kad per klaidą kilus konfliktui nereikėtų tuojau pereiti prie atominės bombų.

Tada Chruščiovas pareiškė McCloy, kad sovietai rimtai skaitosi su galimu karu, kurį gali sukelti pabėgėliai iš Rytų Vokietijos. Esą, tie pabėgėliai gali sukurstyti Vakarų vokiečius įsikišti į Rytų Vokietijos vidaus reikalus. Tokiu būdu -- išvežtų jo amerikiečiui Nikita -- bus geriausiai ir sovietų ir amerikiečių interesams, kad pabėgėliai būtų sustabdyti, tačiau kaip tai galima būtų padaryti, Chruščiovas nesakė.

McCloy apie savo pokalbį paformavo prezidentą Kennedy, kuris po to pareiškė savo užsienio politikos patarėjui Walt Rostow, jog JAV negali sulaikyti Chruščiovą nuo tvarkos savo zonoje įvedimo. Girdi: "Aš galiu užaliarmuoti NATO, jei Chruščiovas ką nors darytų Vakarų Berlyne, bet ne Rytų Berlyne".

McCloy grįžęs į Washingtoną Chruščiovas vėl pasidarė aktyvus. Rugpjūčio 3 d. jis sušaukė naują Varšuvos pakto dalyvių konferenciją, bet šį kartą su karo vadais. Pirmą pranešimą vėl padarė Ulbrichtas. Padėtį savo viešpatijoje jis nupiešė pačiais tamsiausiais dažais. Klasės priešai kas dieną galį sukelti pušę. Vakarų Vokietija permetusi savo dvi divizijas į Vakarų Berlyną, perrengtas civiliais rūbais.

Amerikiečių pažiftos pademonstravimui Ulbrichtas perskaitė senatoriaus Fulbrichto pareiškimą, padarytą birželio 30 d. per televiziją.

Fulbrightas tada sakė: "Aš nesuprantu, kodėl Rytų vokiečiai neuždaro savo sienų: aš manau, kad tam jie turi teisę. Mes neturime teisės iš jų reikalauti, kad pabėgėliai galėtų naudotis keliu per Vakarų Berlyną".

Chruščiovas prie to pridūrė, kad panašios pažiftos esąs "jau nas ir, atrodo, protingas Ameri-

kos prezidentas". Liepos 25 d. Kennedy per televiziją pakartojo amerikiečių įsipareigojimus Vakarų, bet ne Rytų Berlynui. Dabar, aiškino Chruščiovas, jau atėjo laikas padėti Ulbrichtui. Sekančią dieną -- rugpjūčio 4 Varšuvos pakto valstybės vienbalsiai pasisakė už pagalbą Ulbrichtui, kad atskirtų Berlyno sektorius.

Po to liko tik techninės smulkesnės, kaip padaryti neperinamą 46 kilometrų sieną tarp Vakarų ir Rytų Berlyno. Nutarta pirmiau pastatyti spygliuotų vielų, bet ne mūro sieną, kad nesusitriktų sau per anksti rankų. Pagaliau, trečią konferencijos dieną Chruščiovas atsivedė uniformuotą svečią -- maršalą Ivaną Steponovičių Konieva. Jis laikinai pakeisias sovietų vadą Rytų Vokietijoje armijos generolą Jakubovskį. Maršalo pareiga pasirodė karinėm priemonėm visiems galimiems atvejams.

Iš pradžių Chruščiovas norėjo tam uždaviniui paskirti maršalą Žukovą dėl jo populiarumo Amerikoje, bet pats Žukovas, 1957 m. Nikitos paleistas į pensiją, pareiškė esąs tam uždaviniui jau per senas. Ir Konievas buvo 1960 m. paleistas į atsargą už prieštaravimą Chruščiovui, ir jis iš karto nenorėjo, bet po 12 valandų apsigalvojo ir sutiko.

Chruščiovas kalkuliavo, kad Konievo paskyrimas padarys didelį įspūdį Vakarams, kad vakariečiai laikys tai sovietų pasiryžimu, jei reikia, kovoti iki galo.

Tą pačią dieną Paryžiuje susitiko JAV, D. Britanijos, Prancūzijos ir V. Vokietijos užsienio reikalų ministrai. Jų pasikalbėjimo vienintelė tema -- pabėgėliai iš Rytų Vokietijos.

Bostono "Christian Science Monitor" taip pranešė iš Paryžiaus:

"Jei būtų surasta tinkama priemonė pabėgėlių sulaikymui, vakarų vyriausybės jų griebtųsi noriai ir su dėkingumu..."

(Bus daugiau)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

HELP WANTED MALE

TURRET LATHE OPERATORS

55 HOUR WEEK
TOP WAGES PAID
APPLY TO
A. J. MARTIN
Manufacturing Co.
20 Newberry Rd.
Bloomfield, Conn.
(88-94)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
PLANNER OPERATORS
AND
TURRET LATHE
OPERATORS

WICKES MACHINE Tool, a long established and leading manufacturer of machine tools offers excellent openings for qualified men. Permanent employment and generous fringe benefit program. If interested in stable employment write or apply stating experience and qualifications or apply in person. All replies will be kept confidential. Apply to:
PERSONNEL DEPARTMENT
THE WICKES CORPORATION
515 N. WASHINGTON
SAGINAW, MICHIGAN 48607
An Equal Opportunity Employer
(87-96)

COLD HEADER MAN

Must have actual experience in setting up and operating. Fringe benefits, Blue Cross, physician service, pension plan, life insurance, paid vacation and holidays.

WM. H. HASKELL MFG. CO.

24 Commerce St.
Pawtucket, R. I.
(89-91)

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
MACHINE OPERATOR
FOR PRECISION
E. D. M. WORK
ELOX EQUIPMENT
DEW PRECISION MFG. CO.
10841 Capital
Oak Park, Mich.
313 — 548-2228
(87-96)

JOURNEYMEN
DIE SINKERS
AND
TRIMMER MEN
ALSO
STEEL PASSERS
Steady year round work. Top wages. Excellent benefits. Write, call or come to Cheboygan. Work in god's country.
MICHIGAN AUTO PARTS
618 Webb Ave. Industrial Park
Cheboygan, Mich.
616 — 627-5609
(87-93)

DIE DESIGNER
WANTED
To process aluminum and stainless steel decorative moulding and stamping.

RECEIVE
COMPETITIVE RATES
ALL FRINGE BENEFITS
SMALL SHOP ATMOSPHERE
SUBURBAN LOCATION
APPLY IN PERSON
KEYSTONE METAL
MOULDING CO.
16410 STEPHENS DRIVE
EAST DETROIT, MICH.
(90-91)

CAMERON
SLITTER
OPERATOR
PELLET MACHINE
OPERATOR AND
SET UP MAN
STEADY WORK, WILL TRAIN

ACME
CHEMICALS &
INSULATION CO.
166 CHAPEL ST.
NEW HAVEN, CONN.
203 — 562-2171
(89-92)

Rolling Machine
Operator
Rolling Machine
Set Up Man

Keystone Metal
Moulding
16410 Stephens Drive
East Detroit, Mich.
(84-91)

Iškilmės

Washington...

(Atkelta iš 1 psl.)

ton viešbutyje, antrame aukšte: a) Vargonininkų ir Muzikų Sąjungos seimas -- Michigan Room; b) Lietuvių moterų simpoziumas -- Pan American Room; c) Pašaukimai ir Lietuviai -- New York Room; d) Jaunimo posėdis -- South American Room.

12 val. Baigiamasis Religinio Kongreso posėdis -- Presidential Ballroom.

LRKR Komitetas visus nuodėdžiai kviesdamas visų laukia dalyvaujant ir padidinant iškilmes.

LRKR Komitetas

Šilutės Marijos koplyčios Washingtono kupolo madonos, išpildytos dailės meistrų.

8 STIKLINĖS BONKOS

BE DEPOSITO — NEGRĄŽINTINOS

Kur tik rasite pramogaujančius, rasite ir Stroh's liepsna darytą skonį populiariose 8 pakietė su 8 lengvai atidaromomis, be deposito... negražintinomis bonkutėmis. Sekantį kartą vykdamis pramogauti, pasiimkite keletą 8 pakietė Stroh's. Amerikos vienintelis liepsna darytas alus.

Stroh's

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

LIEPSNA DARYTO SKONIS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguojas:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

NEGAILA IŠLEISTŲ PINIGŲ...

Joks kongresas ar suvažiavimas nesukėlė tokio susidomėjimo, kaip Jaunimo Kongresas. Kito tokio įvykio, taip išjudinusio visų kraštų lietuvių ir, beveik, visų remiamo, neturėjome. Jis buvo naujiena. Tai lyg gyvybės injekcija mūsų visuomenei. Visuose kraštuose, kur tik lietuviai gyvena, vyko jam pasiruošimas: parašų peticijai rinkimas, lėšų telkimas, vykstančių į kongresą registracija ir kt. Kiekvienas lietuvis buvo palieštas, - jei ne tiesioginiai jo organizuojant, tai bent parašą po peticiją padėjo ar savo auka jį parėmė. Kongresas palietė visus, ir jaunimą ir senimą. Jis buvo visų reikalas. Tai tikras visos lietuvių visuomenės atsijauninimas.

Kurį laiką Jaunimo Kongresas buvo mįslė. Kai kam kėlė baimę. Niekas nežinojo, ką jaunimas nutars, kaip pažūrės į lietuvių tautai svarbius klausimus. Kai kas bandė dėl to nuogąstauti ir spaudoje. Pokalbuiose teko nugirsti ir tokių išsireiškimų: "Geriau, kad tas kongresas neįvyktų". Kai kurių kolonijų Jaunimo Metų Komitetai, paveikti tokių nuotaikų, nerodė didelio entuziazmo kongresui, nepadarė, ką galėjo padaryti. Kongresas įvyko tik entuziastų dėka, kurie tikėjo jaunimu, jo lietuviškumu.

Šiaip ar taip, jaunimo nusi-statymas svarbiais mūsų visuomenės klausimais nebuvo žinomas. Į kongresą suvažiavo daugelio kraštų jauni žmonės, išau-gę įvairių kultūrų įtakoję, nematę Lietuvos, nepažinę Lietu-voj esamų žiaurumų. Kai kurių jaunųjų vieši ankstesni pasakymai lietuviškais klausimais buvo kontraversiniai, migloti, kartais išsišokę prieš senimo įsitikinimus. Tas ir kėlė baimę, kad jų nutarimai gali nebesutapti su daugumos siekais.

Susipažinus su Jaunimo Kongreso nutarimais, išryškėjo, ta baimė buvo nepamatuota.

Pirmojo Jaunimo Kongreso tikslai buvo tautiniai ir visuomeniniai. Tais klausimais kongresas daugiausiai ir pasisakė. Jaunimas pareiškė savo tautai ištikimybę, pasmerkė rusų okupaciją, kaip neteisėtą aktą, kvietė visus į darbą išlaikyti išeiviją Lietuvai ir jaunimą Lietuvos ateičiai. Politinėje programoje kongresas aiškiai pastebėjo, kad privalome neįjungti valstybės atstatymo tikslo su būsimoji vadinės tvarkos klausimu. Kova prieš rusiškąjį imperializmą turi pirmenybę prieš kitus politinius uždavinius. Šiuos du klausimus dalis mūsų visuomenės suplakdavo kartu arba net daugiau pabrėždavo antrąjį prieš

pirmąjį. Ypač antrojo statymas pirmą vietą kreipė dėmesį nuo rusų okupacijos, kas okupantams labiau priimtina, -- kovokite prieš komunizmą ir jo re-žimą, tik nelieskite rusų vieš-patavimo Lietuvoje. Šių dviejų klausimų išskyrimas ir pasta-tymas teisingon gradacijon yra didelis Jaunimo Kongreso nuo-pelnas. Jaunimas pirmas tai viešai užkcentavo ne kaip nuo-monę, bet kaip principą, kuriuo jie ateityje vadovausis.

Antras visą visuomenę lie-čias klausimas yra politinės organizacijos reikalas. Jauni-mas eina su ta visuomenės da-limi, kuri nepritaria politinės vadovybės dabartiniam sudary-mo būdai, reikalauja jos refor-mų. Iki kongreso jaunimo nuo-monė tuo klausimu buvo neaiš-ki. Kongresas tai išryškino. Jau-nimas, kaip vienetas (o tas vie-netas yra didelė išeivijos dalis ir jiems priklauso ateitis) pri-pažįsta politinės organizacijos reikalingumą, jų reikalavimai grįžta a tik tų veiksmų sudary-mo būdą iš pagrindų. Tai be-veik revoliucija, kuri partinės sistemos šalininkus stato į keb-lią padėtį.

Kongresas išskėlė jaunimą, kaip atskirą grupę, kaip naują veiksmų mūsų visuomeniniam gy-venime, kuris reikalauja saute-sių dalyvauti lietuviškų reikalų tvarkyme.

Tarp kitų naujų nutarimų ran-dame Pasaulio Lietuvių Studen-tų Atstovybės įsteigimą. Šios institucijos reikalingumas buvo seniai jaučiamas.

Jaunimo Kongresas greit sekė po žygio į Jungtines Tautas. Abu kainavo daug pinigų, sudė-tų lietuvių visuomenės. Niekas dėl to nenubiedėjo, niekas neišėjo elgetom. Jei kas nauja pa-sitiloma ir naudinga, visi ateina į pagalbą. Daugumą aukų sudė-jo eiliniai lietuviai, kurie daž-nai pakaltinami šykštumu, nesidomėjimu lietuviškais reikalais. Iš tikro taip dar nėra. Lietuviš-kas kamienas sveikas ir jaut-rus lietuviškam reikalui. Reikia didžiulio tuo kamieniu, kurio na-riu esame kiekvienas. Visa lie-tuvių masė nulėmė kongreso pa-sisekimą. Tas išryškino lietu-vių finansinį pajėgumą. Drąsiai galima tvirtinti: duokite vėl ką naujo, didingo ir vėl bus sudėti dešimtys tūkstančių dolerių. Ne-tolliu praeitį džiaugėmės su-dėję kelis tūkstančius dolerių, o šiandien ir kelios dešimtys tūks-tančių nestebina. Tikėkim, ne-betoli laikas, kada didesnių įvy-kių sąmatos sieks šimtą ir dau-giau tūkstančių, tik reikia gero tikslo.

Jaunimo Kongresas parodė, kad dideli nuotoliai nėra kliu-

KOMUNISTINĖ LITERATŪRA IR
VYSK. M. VALANČIUS

Dar palyginus nese-niai "Lietuvos TSR" ra-šytojų suvažiavime Vil-niuje, pagrindinis pranešimas buvo vardu "komunizmo statyba ir lietuvių literatūros už-daviniai".

Nereikia manyti, kad tik nuo to suvažiavimo susirūpinta ta "komuniz-mo statyba" nes nuo pat okupacijos pirmųjų die-nų iki dabar kalama ir žengiamo ta vienintele kryptimi. Kiekvienas bū-simas lietuvių rašytojų suvažiavimas turės iš-eilės vėl klausyti tą pa-čią giesmelę.

Šiomis dienomis pate-ko man į rankas J. Jo-sadės apsakymai "Neat-plėšk mano laiško". Už-vertęs paskutinįjį pusla-pį prisiminiau Vysk. Va-lančių. Jis čiupo plunks-ną labiau per prievartą, supratęs savo katalikiš-ką, didaktinę pareigą. Tas aiškus, kartu ribotas uždavinys įgavo atatin-kamą turinį, personažus ir idėją.

Josadė nė per nago juo-dymą neiškrypsta iš vysk Valančiaus tendencijos, tradicijos. Taigi kūryba, pasukusi ratą, grįžta į pradinę lietuvių literatū-rą ir, jei vysk. Valan-čiaus pastangos, kaip pradininko yra vertingos ir įdomios, tai Josadės vertos pasigailėjimo, ro-dančios kad tik dinamiš-ka, drąsi jėga galinti prasiiveržti pro partijos dienos šūkius, tuo tarpu mažiau atkakli asme-nybė sugniūžta ir pasi-meta.

Imkim, kad ir apsak-y-mą, vardu "Neatplėšk mano laiško". Apysakos struktūra pagrįsta para-lelizmu. Indra naujo da-

žymo būdo išradėjas. Jo oponentas direktorius Miklašūnas. Pirmojo žmona nepatenkinta vy-ru, priekaištuoja jam; antrojo žmona patenkin-ta, pataikauja vyrui. Pir-masis paniekintas, antra-sis iškeltas. Vienas Kau-ne, kitas Vilniuje eina į kino teatrą. Abu žiūri tą patį užsieninį filmą. Fil-mas žiaurus, žmonės be-širdžiai ir net tarp gim-i-nių negali būti nei mei-lės, nei draugystės. Fir-majam patiko tas filmas, prisiderino prie jo nuo-taikos, kitam nepatiko. Fizinės ir psichinės pa-ralėlės plečiasi ir jų iš-davoje abu pasikeičia laiškais, o pasikeitę kuo greičiausiai siunčia viens kitam telegramas, kad neatplėštų anksčiau išsiųstų laiškų.

Tas kompozicinis nai-vumas turi "komunis-tinės statybos" dorybę. Mat Miklašiūnas nenorė-jęs pražudyti Indros, įvy-kęs grynas nesusiprati-mas. Miklašiūnas savi-kritiškai pasižiūrėjo į save. Štai kai kurie jo samprotavimai: "Mane viskuo aprūpino. Už ką? Greičiausiai už tai, kad visi mane laiko geru, nuo-širdžiu, jautriu žmogumi. Bet juk klysta. Aš apšmeičiau Indrą! Juk aš heketinau Indros sukri-tikuoti... Bet, matyt, iš-reiškiau savo abejonę to-kiu kategorišku, viršinin-kišku tonu, jog visų au-syse ji nuskambėjo, kaip griežtas įspėjimas".

Taigi abu tokie puikūs vyrukai galų gale. Mato kiek jiems suteikta gė-rybių iš lūšnų išvaduota, butai modernūs, baldai ir gi, televizorius, o Mikla-šiūnas ir "Moskvičių" turi. Abu visomis dvasios jėgomis veržiasi į šimtaprocentinę komu-nizmo statybą, tik dar kai kurie silpnūmai, ne-susipratimas. Tik dar tas sutemas nugalėti, ir jau bus gimęs naujasis žmogus, partijos numa-tytas.

Arba štai, kad ir "Šios dienos laikraš-tis". Dėka jo sugriuvo pastangos, pabėgo pati-kęs jaunuolis. Studentė, eidama į geležinkelio sto-tą, keikė įkyrų garsintu-vą, per kurį sujaudintas (1) baritonas skaitė nesibaigiantį pranešimą apie žemės ūkį. Būtų studen-tė daugiau dėmesio krei-pusi į pranešimą, gal būtų sužvejojusi vertingą vyrą. Bet ji jautokia pa-laidūnė, jai tik flirtas galvoje. O štai kolukietė,

veik nemokanti skaityti, tik apie laikraštį galvo-jusi, kad tik tą praneši-mą gauti. Vėliau jinai aiškinusi tą pranešimą vagone.

Naujasis jaunimas daž-nai tiesus, bekompro-misinis. Šviesuolė labai gabi, visų mylimamoki-nė. Algebros egzamino metu padarė žioplišką klaidą. Vietoje pridėti -- atėmė. Mokytoja, ins-pektorei pasisukus, nu-rodė klaidą. Mergaitė pradžioje ištaisė ją, bet vėliau grįžusi ryžtingai dviem brūkšniais per-braukė lapą. Leiskim pa-čiai veikėjai pasisakyti: "Mokytoja kalta. Vizgir-dienė blogas žmogus. Nors puikiai moka mate-matiką. Argi šitaip gali būti? Ne! Argi galima taikstyti su apgavystė-mis?!"

Vysk. Valančius būtų kiek atlaidesnis mokyto-jai, nesiųstų ją tiesiai į pragarą. Šviesuolė moks-lo metu įrodė, kad ji darbšti, gabi ir kaip tokia užsitarnavo aukščiausio pažymio. Mokytoja tai ge-riau žino, negu oficiali inspektorė. Jei kiekvie-ną nuoširdų jausmą, kad ir klaida paremtą sutryp-sim be pasigailėjimo, ka-žin ar tada rasime abso-lučią teisybę ir laimę. Čia gal ir glūdi komu-nizmo prakeikimas, ku-ris bent teorijoje mėgi-na auginti robotus.

Apsakyme "Stebuklai kiekviena diena", Ūso-nis, tarybinis karinin-kas, kovotojas prieš-pastatomas Gedimi-nui, kuris tuoj po karo buvo suglūmęs, rūpino-si tik loviu ir stogu. Ka-dangi toks lepšys, nete-kęs sužieduotinės, kuri ištėkėjo už Ūsonio. Po keliolikos metų Ūsonį su-gadino geras gyvenimas. Dabar Ūsonis susmuko, o Gediminas pakilo. Stik-lelį jis kelia "Kad Ne-muno kraštas (išidėmė-kit, ne Lietuva) būtų sta-tomas iš aukščiausios kokybės cemento". Ma-tydama toki skirtumą, žmona vėl neatlaiko ir pabėga su vyro "mosk-vičiumi".

Ir vėl tas naivusis pa-ralelizmas struktūros centrė. Matyt, tikima, kad tai padeda ryškinti pagrindinę mintį, kad koks žioplesnis skaity-tojas nepasiklystų. Kad prieš nosį, akis ir lū-pas jautų komunistinę statybą, nepažiūrėtų au-toriaus pastangų.

Kai kurie šalutiniai veikėjai irgi labai įdo-mūs toje komunistinėje statyboje. Kad ir aukš-čiau paminėtos šviesuo-lės tėvas. Iš ryto jam svarbiausia "Tiesos". laikraštis. Tik metęs žvailgsnį jis sužvejoja reikšmingiausią žinią, nors ir išspausdintą smulkiausiomis raidė-mis: Japonijos sostinėje -- masinės demonstra-cijos! Baltarusijoje aptik-ta gamtinių dūjų! Kapsu-kiečiai baigė sėją! Pa-ryžiaus priemiestyje pra-sidėjo Prancūzijos komu-nistų partijos CK plenu-mas! Ir pagaliau kukliai duoklė ir pramogai: "Mū-sų futbolininkai laimėjo! Žinoma, "mūsų" galima suprasti ir rusų.

Tačiau paskutiniai ty pasakojimų puslapiai ly-gūs atsiklaupimui prieš partiją. Draugai, komu-nizmo statytojai, jei aš

kur ne taip išsireiškiau, ar kuri erezija įlindo, tai kaltas, gailiuosi iš anks-to.

Veiksmas vyksta Fa-langoje. Veikėjai tėvas, sūnus ir vėliau rašyto-jas. Tėvas nepaprastas. "Balsys dėsto politech-nikos institute, neseniai jam suteiktas mokslų kandidato laipsnis. Sep-tynioliktaisiais metais jis dalyvavo revoliuci-niuose Peterburgo įvy-kiuose, paskui kovėsi už tarybų valdžią Vilniuje, dvidešimtaisiais metais mokėsi Kauno universi-tete, bet, išitraukęs į po-grandinę veiklą, mokslą metė, o trisdešimt šeš-taisiais metais dalyvavo Ispanijos pilietiniame ka-re".

Sūnus, susižeidęs mo-tokrose, gydydamasis štai kaip prabilo: "No-risi džiaugtis saule ir nieko negalvoti! Džiaug-tis jūra, smėliu! Orul! Viskuo, kas priklauso mums! Man! Tau! Vi-siems!"

Tėvas, grįždamas po tragedijos, įsikalba su rašytoju ir pagaliau griežtai paklausia, kas kaltas dėl sūnaus mir-ties. Bet pacituokime dialogą.

-- Nejaugi nieko ne-galite man pasakyti? -- grėsmingai paklausė jis (tėvas).

-- Nieko, -- nugalbęs akis, liūdnai prisipaži-nau.

Ir staiga pasijutau lyg būčiau kažkuo nusikaltęs tam žmogui. "O juk ir tu, rašytojau, kaltas, kad taip atsitiko", -- kažkas sušnabzdėjo man, ir ši-tas šnabzdėsęs akimirka persmelkė sąmonę. "Kal-tas!" -- šaukė širdis ir protas, ir kaltė lyg sun-kus akmuo slėgė vis la-biau ir labiau -- tarytum didelė klaida, kurios jau niekad nebegalima ištai-syti.

Taip, rašytojau, esi kaltas, bet nusikaltimas kitos rūšies, Persisten-gei pataikaudamas iki koltumo. Lietuva, Tau, tik Nemuno kraštas. Maskva, Leningradas tai ašys, į kur nukreiptos Ta-vo veikėjų akys. Vadovau-jamoji pasakojimų min-tis -- partijos šūkiai. Bet kur, Tu, kūrėjau?

Galima būtų paliesti dar stilių ir kitus būdin-gus kūrybos punktus, bet viskas blunka prieš tą lie-tuvių rašytoją ištikusią tragediją. Stebina tik gau-sybė spėjusių įkyrėti nuo-lat besikartojančių sve-timų žodžių: iniciatyva, ignoravimas, egzisten-cija, replika, konflik-tas, ritmingumas, anti-patija, disharmonija ir t.t. ir t.t.

Tautoje, ugdančioje sa-vo žodyną, to neturėtų būti.

B. J-nis

HELP WANTED MALE

JOURNEYMAN
or 1ST CLASS SKILLED
SET UP MAN
For 5 SPINDLE W & S
Must be experienced. All benefits top
rates. Long program. Day shift.
AGGRESSIVE MFG. CO.
3323 Jerome Detroit, Mich.
TW 4-7320 (83-92)

SHEAR
OPERATORSteel fabrication of machine bases,
jigs & fixtures.Custom Fabricators
Inc.15720 Dale
Detroit, Mich. 48223
(87-93)

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

- Chateau Gib. 3 Str. French Cognac 5th — \$4.98
- Imported Scotch Wiskey 80 proof 5th — \$3.98
- Napoleon Brandy 5th — \$3.35
- Hiram Walkers cocktails 5th — \$2.98

- Leabfraumilk — German Wine 5th — \$0.98
- Napoleon Vermouth 5th — \$1.19
- Da-Silva Domain Wine 5th — \$0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

SMĖLIO PĖDSAKAIS (I)

Kai pavasarį trumpam lankia New Yorke su paskaita politikos ir kovų reikalais, kitą rytą pas Šviesos-Santaros New Yorko skyrtaus pirmininką L. Sabaliūną bendraminčių susitikime Saulius Šimoliūnas (dabartinis skyrtaus pirmininkas) pačioje pasikalbėjimo pradžioje pasakė man komplimentą, kuris turėjo išreikšti ir tos visos paskaitos elegantiškai žiaurą kritiką:

- Aha, taip... Labai buvo įdomu ir gražu... Tai man priminė Marcel Proust "A la recherche du temps perdu".

Padėkojau už komplimentą, tik kaip svetys nenorėjau ginčytis. Niekaip nebūčiau galėjęs sutikti su Šimoliūno versija... Aš vis dar tebesiruošiu rašyti platesnius tos ekskursijos įspūdžius ir palankstyti kariauninkų ietis. Mano tema lieta dabartį ir labiausia ateitį, tuo tarpu anas žymaus prancūzų rašytojo romanas, lietuviškai gal išverstinas "Beieškant pradingusių laikų", turėjęs nemažos įtakos "tarp dviejų karų" laikotarpio literatūroje, buvo tik pasisekęs paveikslas rašytojo atsisakyrio asmeninių atsiminimų apie save ir kadaise pažintus žmones, ką jis išglaudė nepaprastu subtilumu ir menininko vyzdžio gilybe, nors protarpiais ir pusėtinai nuobodžiai.

Bet štai šiandien tai jau tikrai mane užpuolė akimirksnio nuotaika "paieškoti pradingusių laikų", - laikų ramių ir saulėtų, be grubios politikos ir kruvinų kovų, ant smėlio jūros kranto, gyvenimo bangoms ošiant verpetingai, šiltos draugystės ir aklos laimės šampanui puotojant.

Kada vasaros mėnesiais, kaip paprastai, Amerikos lietuvių skuba gaivintis, ilsėtis, pramogauti ar senus draugus susitikti prie abiejų vandenynų krantų ir prie kiekvienos smėlingos paėžerės, aš mintimi ir širdimi netikėtai prisirakinau - tolimame ir sename lietuviškame pajūryje.

Kaltas - Santvaras Stasys. Iš kaž kur jis surado ar gavo seną mažytę nuotraukėlę, davė ją fotografui padidinti ir viešai man atsiuntė. Rašydamas: - pasižiūrėk, ar dar atsiminsi? Tai mūsų pradingusio gyvenimo iškarpą. Tai Palanga. Tai mūsų išmirdžiotas Baltijos pajūrio smėlis. Ir tie žmonės čia, tai turbūt mes? Ir tai buvo 1930 metų vasara...

Viešpatie! - sušukau žvilgtelėjęs ir staiga apimtas beveik religinės ekstazės. Tai reikėtų, kad tie žmonės čia stovėjo lygiai prieš 36 metus! Ir ar tai "turbūt mes"? Saulėtą popietį neišmatyti horizonto, tik just truputį palšėnis Baltijos jūros plėmas kairėje pusėje. Ar gi kada nors būta tokio sam-

būrio? Ar iš viso kada būta tokios Palangos ir jos kumpelninkų?

Mažytė nuotraukėlė buvo padidinta kelis kartus, tad veidų bruožai pabliūrė, sunku iš karto atpažinti, kas prieš pusketvirtą dešimtmečio čia dalyvavo tame "jaunimo kongrese". O tai būta tikro jaunimo, nuo 20 iki 30 metų amžiaus. Ir tai būta beveik kultūros kongreso...

Ir čia prasidėjo mano "a la recherche du temps perdu" sentimentalus pradingusių laikų ieškojimas, visai pagal Proustą ir Šimoliūną.

Žiūriu, žiūriu: kas gi kairėje tas negras su baskiška berete? Nagi, bene Alfonsas ir Vytautas Braziulis, ar gi tik ne tas pats, kur dabar Clevelande gyvena? Gražiai skulptūriško veido, visada geras draugas, nuolatinis kavinų posėdininkas. Anais laikais jis buvo populiarus Kauno įvairių laikraščių "freelance" reporteris, daugiausia mėgęs teikti spaudai meno ir teatro žinias bei pasikalbėjimus su dievų pateptaisiais. Jis labai mėgdavo kabutes, jo rašiniuose atskirų žodžių ir posakių taip daug vis būdavo įreminama tarp kabučių, kad mes jam patardavom po straipsniu dar ir savo pavarde nors sykį parašyt tarp kabučių.

Tuomet Kauno teatras jau buvo pradėjęs leisti savo specialų savaitinį magazinuką, vardu "7 meno dienos" (!) ir Braziulis meno aktualijų ten prirašydavo ne už 7, bet mažiausia už 14 dienų. Ir kai nuo spaudos darbo Alfonsas ir vėliau Vytautas niekada nenutrūko, jei netingėtų, Prousto pavyzdžių jis galėtų daug papasakoti apie anų laikų mūsų meno žmones ir jų jausmus.

Aišku, negalėjo čia nebūti žurnalisto Braziulio, kai toliau einant dešinėn, seka daina, menas mokslas ir literatūra.

Nagi, tas baltai parėdytas, saulės nudęgintas milžinas, tai juk Ipolitas Nauragis. Dar neseniai karininkas, kapitonas, to dėl standus, kariškas ir sportiškas. Bet pagal generolo Galvydžio-Bikausko žinomą formulę, staiga atsiskakęs "kariška maks-la ir tikybas", jis jau buvo baigęs dainavimo klasę Kauno konservatorijoje, dainavęs operoje ir dar protarpiais užsieniuose tebestudijuojantis balso stygų alchemiją. Tangų šokėjas, malonus draugas naktimis kurhauze prie stalelio, renkant Palangos grožio karalienes ir karalius, o vėliau Kauno operos scenoje neglūčytinai stipriausias ir geriausias Borisas Godunovas. Niekada nebesireikšdamas "kariškuose maksuose", bet užtat laimingu būdu sugrįžęs "prietikybas", Worcesterio lietuvių katalikų parapijos dabartinis vargonininkas I. Nauragis tapo vie-

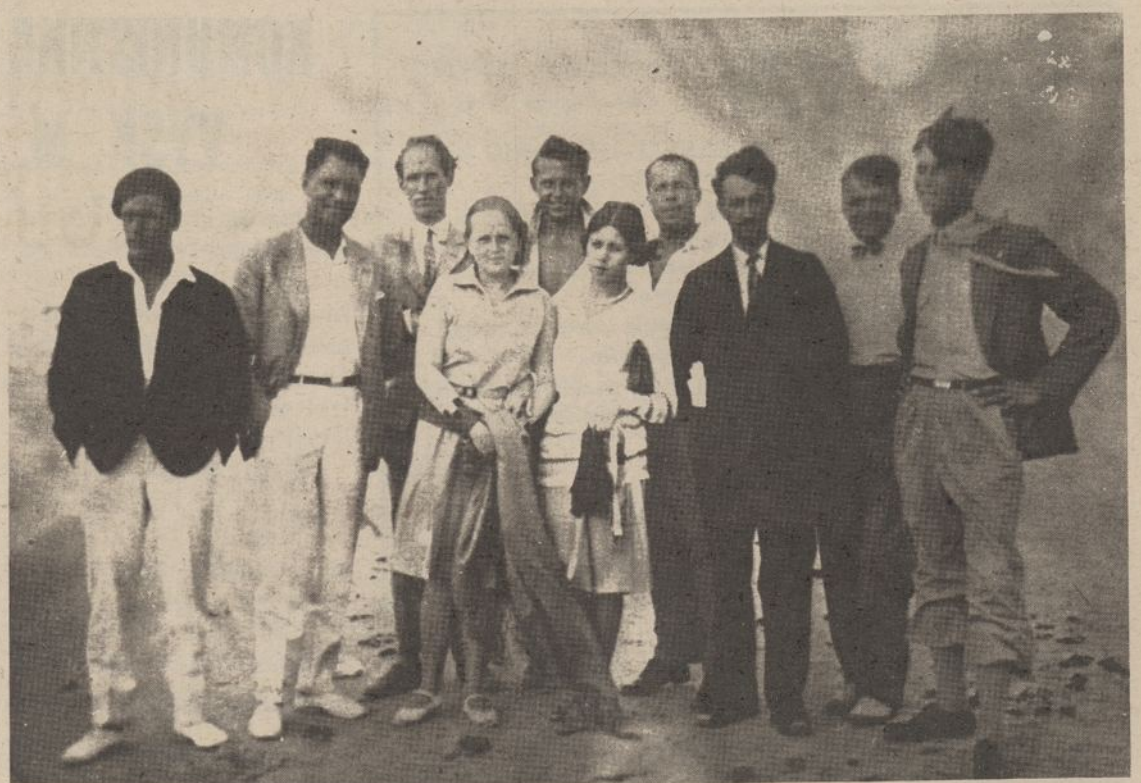
nintelis iš operinių dainininkų, turėjęs progos vertingai papildyti savo sielos dramų istoriją mūsų teologijos mokslininko kun. S. Ylos psichologinių analizių studiją apie nubedievėjimą ir grįžimą prie Dievo.

O tas tretysis, be abejonės, Stasys Santvaras. Kaip paprastai, ūgiu aukščiausias ir anuomet toks pat lieknas - "buvęs poetas simbolistas", kaip mes kiti "modernistai" jau tada į kar-tais pavadindavom. Geras, švelnus, lyriškas, elegijos ir sopulio brolis, net ir šioj nuotraukoj savo dešinę ranką jis laiko pridėjęs prie pat širdies! Bet tais metais buvo lyg ir nutoles poetizija. Italijos tolybėse ilgai gerinęs savo iš prigimties skambų tenorą, vasarom jis it paukštis vis grįždavo į šiaurę savo gūž-ton ir it "Laivas palaužtom bu-rėm" būtinai į Palangą savo uostan.

Vien už tai, kad jis man atsimūtė šią nuotrauką, negaliu nieko satyriškai apie jį rašyti. Gal tik tiek, kad mes kiti kompanijoje niekada negalėdavom iš jo išprašyti padainuoti, ir tik vie-ną kartą ir vienintelis mūsų bend-ras draugas teatro kritikas ir pulkininkas a.a. Viktoras Lubickas-Praudinas beveik su revolveriu privertė Stasį plačiau atidaryti burną, o mes visą tada gyrėm: štai bus naujas Kipras Petrauskas!...

Ir kaip tu smėlyje pasislėpsi nuo daūnų, kai čia pat priešais stovi Juzė Augaitytė? Baltijos vėjo pučiama, net palinkusi, šviesi šviesi geltonkasė, tokia jau blondinė, tokia lietuvaite, kaip Maiironio jaunystės eilė-raščių. Dažna anų metų Palangos viešnia, "viešnia iš pietų", nes tada ji mokėsi dainavimo irgi Italijoje ir tik vasarom čia atklydavo. Kad Italijos klimato ji buvo jau sugadinta, parodo faktas, jog savo rankose ji laiko didelę skarą apsiginti nuo Palangos vasaros spėlių.

Pažinau visokių dainininkų, ypač pradedančių degančių aistrą įrodyti kiekvienam pasitaikiusiam klausytojui, koks skambus jų balsas ir kokia pasigėrėtina pažanga! Bet Augaitytė niekad mums nedainavo, nei vieno romansuko, juo labiau arijų. Girdi, ji griežtai laikosi savo profesoriaus instrukcijų: kol dar mokaisi dainavimo, tai per daug nerėkauk ant kiekvieno kampo ir ypač karčiamoj, kai įsigeri. Ir tas susilaikymas, nuo daūnų ir karčiamų, matyt, jai padėjo žymiai. Vėliau Juzė dailiai, lyriškai iškopė į Kauno, paskui Vilniaus operos solistes. Bet man labiausiai patiko tai jos tiesus būdas, kurį visiškai tobulai įvertinau tik dabar, kai šį pavasarį ji viešai ir iškilmingai Philadelphiajioje atšventė savo amžiaus 60 metų sukaktuves. Net pasveikinimą jau norėjau rašy-

Jie vasaravo Palangoje prieš 36 metus... Iš kairės į dešinę: A.V. Braziulis, Ip. Nauragis, S. Santvaras, J. Augaitytė, B. Raila, H. Naruševičiūtė, Bručkus, I. Kisinas, A. Gričius-Pivoša, P. Cvirka.

ti, pamatęs ją Dirvoje tų iškilmų nuotraukoje. Grakščiai nunkusi savo dainavimo studijos mokytoja, gražesnė net kaip anuomet Palangoje, rimta ir karalieniška. Nežinau kitos dainininkės, kuri taip neslėptų savo metų ir aktyviai dalyvautų savo šešiasdešimtmečio minėjime. Kaip nuo seno žinoma, paprastai moters protas ir dainininkės balsas giminiuojasi gana nedraugiškai, o čia buvo retesnė išimtis.

Kai dar arčiau išsižiūrėjau į seną nuotrauką, pradėjau atpažinti lyg ir savo paties galvą kyšančią tarp dviejų damų, su vėjo pakeltų plaukų kuokštele. Savaimė aišku, ką nors labai bloga apie tą prasišiepusią galvutę nenorėjau pasakyti, o įgimtas kuklumas neleisdžia per virš girtis. Tačiau objektyviai reikėtų sutikti, kad toje grupėje šis vaikinąs yra vienintelis tikras ir rimtas vasarotojas. Kai visi kiti apsilvilę, batuoti, net kaklaryšiais apsismaugę, jis vienas stovi basas, tik į chalata įlindęs, reiškia vienintelis, kuris po pietų tikrai maudėsi ir buvo vos vos iš jūros išlipęs.

Taigi, kai kada ir aš turėjau sveikų pažintų, kaip reikia rimtai leisti laiką Palangos paplūdimyje.

Ir todėl malonu nors šiek tiek to paties rimtumo bruožų pastebėti priešais stovinčioje juoda-plaukėje damoje, kuri po ranka miesčioniškai spaudžia rankinuką, bet pirštų galais, lyg demonstracijai, laikydama rodo maudymosi kostiumą. Vadinas, ir aš maudžiausi ar bent ketinu maudytis, jeigu tinkama progą pasitaikys...

Tai Halina Naruševičiūtė, dailininkė, tada dar tebestudijavusi tapybą Kauno Meno Mokykloje. Literatų ir laikraštinių kompaniją tada ji mėgdavo gal labiau, negu dailininkų, šikicudavo ne vieno mūsų portretus, iliustravo knygas, dažnai duodavo piešinių literatūros ar humoro žurnalams. Ji buvo skirtingos

išvaizdos, labai "nelietuviška", lyg panaši į japonukę, ir ją kartais pavadindavom "geiša", dar gerai nesusigaudydami šios japoniškos profesijos kituose požymiuose. Deja, netrukus ją vedė rašytojas J. Žmuidzinai, tada biurokratas iš Užsienio reikalų ministerijos, dabar konsulas Kanadoje ir visiem laikam išrovė iš Kauno "bohemos". Bet ji tapybos nemetė, nors kaip dabar Pautienius, taip plačiai protesnė išimtis.

fesiškai nebepraktikavo. Ir kai prieš porą metų netikėtai ją pamatčiau Los Angeles lietuvių Naujų Metų sutikime, ji atrodė labai rimta ir kiek piktesnė, bet iš esmės -- senutė Halina buvo tokia pat žavi.

Ir tai be abejo mano pagyrimas, nes šiandien abu esame senutė ir senelis, turintieji savo atskiros kilmės anūkų.

(Pabaiga kitame numeryje)

PLANINGAS TAUPYMAS
moka gerus dividendus
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Pradedant, nutraukiant ir paskaidant
nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Kvotiruojuose nuo 9 val. ryto iki 8 v. vak.
Šeštadienį nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų.
Trečiadienį uždaryta viena diena.

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAR ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanowkas, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

RAUDONASIS TERORAS

ARBA KAS ĮVYKO 1989 METAIS

Anne mlegojo, kai į jos kambarį klinikoje, kur ji buvo šlaugoma nuo atvykimo į Maskvą, įėjo ambasadorius Nikolas Balginas. Jis ją lankė kasdien ir dabar, atsisėdęs lovos galugalyje, susirūpinusiu veidu pradėjo kalbėti:

-- Amerikiečių karininkai yra atvykę į Maskvą. Už kelių dienų rusai ir amerikiečiai pradės bombarduoti Kiniją. Mudu sukėlėme visą audrą...

Jai akyse vėl atsistojo košmaras, pergyventas Pekine.
-- Už valandos aš skrendu į Romą, -- tęsė toliau ambasadorius.
-- Su savimi jus pasiimu. Ten bandysime ką nors daryti, kad išgelbėjus pasaulį.

Važiuojant požeminiais keliais į aerodromą, ambasadorius tylėjo, ir tik keldamasis į lėktuvą sušnibždėjo:

-- Jei aš grįšiu Maskvon, tai greičiausiai kaip nusikaltėlis, tarp dviejų Silisensko agentų...

"O aš, pagalvojo tyliai Anne, pasidarysiu visų slapty agentų taikintu. Manė medžios Silisensko, CIA ir ICR agentai".

Kitą rytą Anne ir Balginas jau buvo Vatikane. Senoje XVI amžiaus stiliuje dekoruotoje salėje juodu laukė audiencijos pas popiežių. Atėjęs Balginas ieškoti kardinolas pranešė, kad popiežius sutiko trumpai priimti, Balginas pasijuto, lyg nuo jo pečiu būtų nuimta didžiausia rūpesčių našta. Ar popiežius Jonas XXIV jam pa-

tikęs?

Kardinolas atidarė žemas duris ir praleido ambasadorių. Jieėjo toliau siaurais tamsiais koridoriais.

-- Jo Šventenybė sutiko jus priimti, bet kalbėkite trumpai, labai trumpai, -- pasakė kardinolas ir atidarydamas duris, įleido nedidelian kambarin.

Balginas pasijuto lyg suparaližuotas. Juodo marmuro sienom kambarį priešais jį buvo popiežius Jonas XXIV. Ant sienos kabojo garsojo skulptoriaus Giacometti nukryžiuotasis.

-- Pone ambasadoriau, aš esu laimingas jus čia priimti, -- pasakė popiežius šaltu, protingu balsu, sėdėdamas už savo rašomojo stalo.

-- Jūsų Šventenybė, aš jums dėkoju, -- atsakė Balginas nusilenkdamas.

Popiežius nepajudėjo. Rankos žestu jis parodė fotelį.

-- Aš norėčiau Jūsų Šventenybei perduoti labai svarbias informacijas.

Sekundei jis nutilo, pasižiūrėdamas į Popiežių, kuris nuo stalo nuėmė kairiąją ranką.

-- Aišku, aš noriu painformuoti asmeniškai jus, -- pridėjo Balginas pustyliui.

Už kiek laiko apleisdamas Vatikaną, Balginas galvojo, kad jam misija nepasisekė. Popiežius, tiesa, iš klausė jį su dėmesiu, mandagiai. Bet jo veidas nerodė jokio susijaudinimo. Balginas jo maldavo įsikišti, kad laiku būtų sukludytas konfliktas. Jokio ženklo popiežius neparodė, kad apsispręstų įsikišti.

-- Aš padariau viską ką galėjau, -- pasakė Balginas Annai, kai jie vėl susitiko Vatikano priekambaryje.

Buvo ramus ir šiltas rytas ir jieėjo, kaip kokie du turistai, pasivaikščiodami Romos gatvėmis.

-- Dabar reikia jums pasirūpinti, -- pasakė Balginas. -- Štai jums pasas su svetima pavarde ir paimkit tai...

Jis jai įspaudė saujon gniužulą dolerių. Ji pakratė galvą ne-

norėdama priimti pinigų.

-- Aš jus prašau priimti, -- pasakė jis, -- Kurį laiką galėsite pragyventi. Grįžkit į Paryžių ir pasimeskit minioje. Ne, neskite mane... sudiev, Anne!

Balginas įsėdo pro šalį pravažiuojantin taksį, palikdamas Anne nustebusią šaligatvyje. Ji norėjo šaukti, verkti. Bet pasilikio nebyli. Ji pakluso senai drausmei. Ji buvo išmokyta nerėkti ir neverkti. Nereikalauti pasiaiškinimo. Paprasčiausiai klausyti ir ji pakluso.

Atskridus į Paryžių iš laikraščių sužinojo, kad sovietų ambasadorius Romoje Balginas tragiškai žuvo automobilio katastrofoje...

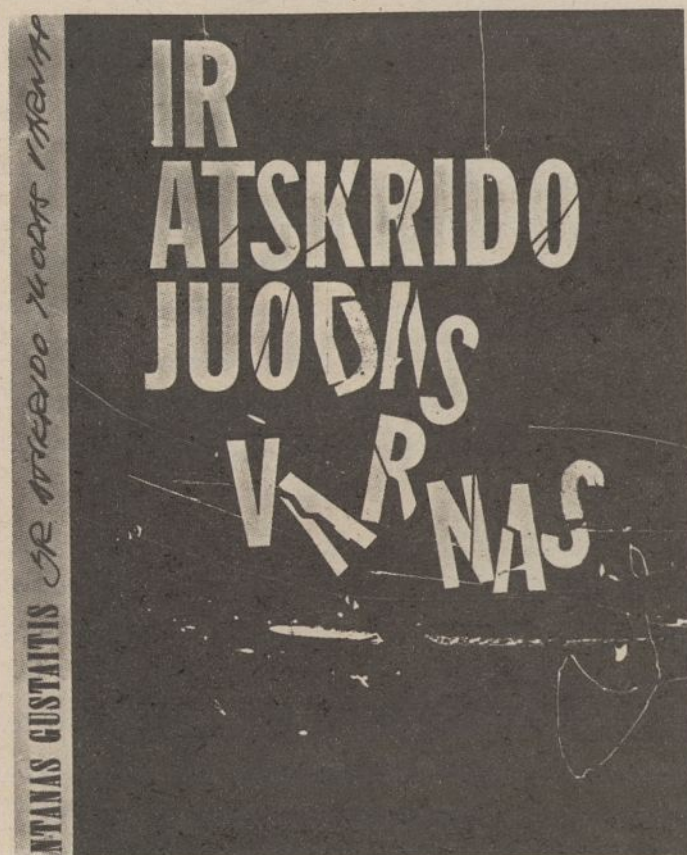
Tą patį vakarą Vatikane buvo priimti Europos konfederacijos prezidentas Frederic Lasch ir Jungtinių Tautų generalinis sekretorius Carlos Lomesto, kurie su popiežiumi Jonu XXIV užsidarė darbo kambaryje.

-- Mes esame dėkingi Jūsų Šventenybei, kad įspėjote, -- pasakė Lasch. -- Bet ką mes galime daryti, kad sukludytų katastrofai?

Tą patį vakarą New Yorke Harlemas buvo apsuptys marinių. Septintą valandą vakare marinių helikopteriai nusileido Harlema centre. Iš jo išlipo mariniai ginkluoti labai lengvais automatais, kurie skleidė infra-raudonus spindulius. Daug negrų buvo sudeginti. Visą naktį policija ir mariniai tikrino negrų dokumentus. Šarvuoti automobiliai iš Harlema vežė įtariamuosius. Vienas jaunas negras iššoko iš šešto aukšto bėgdamas nuo policijos ir tas sukėlė sukilimą. Iš Lenox gatvės namų į kariuomenę ir policiją pradėjo šaudyti iš revolverių, šautuvų ir net kulkosvaidžių. Penki mariniai ir du policininkai buvo nušauti.

Bet FBI tarnybai nepavyko nustatyti, kas buvo tas asmuo, kuris skambino iš telefono būdelės kitam asmeniui pranešdamas: "Paskutinis siuntinys jau gautas".

(Pabaiga kitame numeryje)

Ir atskrido juodas varnas,
Ir atnešė baltą ranką
Ir aukso žiedelį...

Lietuvių liaudies baladės trieilis, kurio pirmąja eilute poetas Antanas Gustaitis pavadino savo naująją satyrinės ir humoristinės poezijos rinkinį, nežada "geros naujienos". Veikiausiai tai yra įvadas į liūdno ir tragiško įvykio apdainavimą. Ar tų apsiuylimo, kančios ir sielvarto gilumų savo nauja knyga siekia ir Antanas Gustaitis? Nors ir su šypsena, nors pro tarplais ir su garsiu nusijunkimu veikalą perskaitęs ir bandydamas pasidaryti kokį nors sprendimą, įsiklausai į sukeltas mintis ir tuojau pradėsi apčiuopti, kad medžiaga, kurią Ant. Gustaitis ima į savo rankas, nėra nei balta, nei rožinė. Žmogaus paklydimai, jo būdo veidmainiškiai ir savanaudiški bruožai, ypač žmogaus silpnybės nusidėjimo akivaizdai, be abejonės, yra tamsūs tonai, gal ir kaip varno juodi sparnai...

Mūsų amžius, kaip daugely sričių, ir grožinės literatūros baruose pasižymi "masine gamyba", bet gerų satyrų, kaip ir iš viso didžiųjų rašto žmonių, mūsų dienom nėra per daug. Tiesiog apgyventoj žemė. Nėra daug ypač satyros ir humoro meistrių, aštrių kampu žvelgiančių žmogų, kurio dyasia per amžius, berods, nėjo kartu su kūno evoliucija. Satyrikai "ugnies ryškėm" plakė jį jau tada, kai žemė dar buvo plokščia ir saulėlė leidosi nepasiekiamoj jos pašonėj. Ir daugiausia plakė vis už tas pačias kaltes, už tą patį slidinėjimą ant gyvenimo ledo... Ką bekalbėti apie mūsų laiko žmogų, kurio būdingi bruožai yra dvasios sąmyšis, daugiavaldystė, apsimelavimas ir pakaruokliški žiaurumo priepuoliai...

Lietuvių satyra ir humoristika nėra išsekusi, nuoga ir besielė. Aišku, jai nėra sąlygų tarpie namie, ten prie Neries ir Nemuno, bet ji yra regimai stipri emigracija išvirtusioj tremty. Jos šulai šiuo metu yra Ant. Gustaitis, Pulgis Andriūšis, Leonardas Žitkevičius, jos laukuose bando prigyti dr. S. Aliūnas ir dar vienas kitas. Suprantama,

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED
MACHINE OPERATOR
FOR PRECISION
E. D. M. WORK
ELOX EQUIPMENT
10841 Capital Oak Park, Mich.
313 — 548-2228
(87-96)

ARE YOU
AN EXPERIENCED
DIE MAKER
OR
DIE REPAIRMAN
Familiar with stainless steel stamping
and moulding dies.
LOOKING FOR
COMPETITIVE RATES
ALL FRINGE BENEFITS
PROFIT SHARING
SMALL SHOP ATMOSPHERE
SUBURBAN LOCATION
APPLY IN PERSON
KEYSTONE METAL
MOULDING CO.
16410 STEPHENS DRIVE
EAST DETROIT, MICH.
(90-91)

AR TIKRAI JUODAS GUSTAIČIO VARNAS?

Šviesi saulėlė
Juodųjų debesėlių?...

Ir atskrido juodas varnas,
Ant. Gustaičio antrasis eilių
rinkinys, yra padalintas į keturis
skyrus -- Už rojaus vartų,
Op, op, kas ten, Nemunėli?,
Rhapsody in Blue ir Gvazdikėlis.
Rinkinio motto kelia šypseną:
tai Warren Chappell piešinys,
vaizduojas laurais padabintą
galvą, ant kurios tupi lyg ir
juodas varnas... Įvadiniame
eilėrašty, pasižyminčiame itin
stipria eiliavimo architektonika,
Ant. Gustaitis prabyla:

Ir atskrido juodas varnas
Iš tėvelio dvaro,
Juodas varnas -- velnio
tarnas,
O stebuklus daro:

* Žiebiam žvakę jubiliejaus
Ir širdy paguoda,
O vėl galvą pakylėjus, --
Juoda, juoda, juoda... (7 psl.)

Skyriuje Už rojaus vartų gausi
nostalgijos, gausu pasilila-

Poetas Antanas Gustaitis

nors iš tolo seka jo keliones ir
pasirodymus įvairiuose literatūrinuose
parengimuose, galėtų tarti, jog tai yra
mažoka, išgyventi metai neįrežia visų jo
pėdų į žemės uolą; jiems net gali
susidaryti įspūdis, kad satyrikas yra
per daug skrupulingas ar abejonėse
paskendęs dėl to savo žodžio, kuris "eina
įtau" spausdinto leidinio pavaldalu...

Šiek tiek Ant. Gustaitį pažindamas,
sakyčiau, kad pastaroji prielaida yra
teisinga -- sau, savo darbu jis yra rūstus,
negaltingas, lyg piktas ponas abejonėm
plakęs save, kaip kokį tingų berną. Reikia
manyti, visa eilė jo gerų eilėraščių guli
stalčiuje ar tiesiog nueina į pastalės
krepšį, nes, greičiausia, jam vaidenasi,
kad tie jo darbai yra "šlubi" ir negali
atstovauti jo oficialaus beigausiom
garbanom papuošto veido. Iš esmės
tokia jautri poeto sąžinė nėra peiktina,
tik vargu vie nu ar kitu atveju ji galėtų
atsiremti į objektyvų pateisinimą...

Ant. Gustaitis savo satyra ir humoristika
nesiveržia į plačius ir svetimus vandenis --
visi jo išgyvenimai kyla iš savos lietuviškos
aplinkos, iš savų žmonių sielos, kurios
strapaliojima, kaip Pulgis Andriūšis pasakytų,
jis prisiima sau, išreiškia per savąjį ego.
Gal dėl to Ant. Gustaičio satyros ir humoristika
yra gausu visuotinio ir bendražmogiškumo
pačia gerąja tų žodžių prasme. Jeigu jis
daug kur mato juodą, o ne baltą spalvą,
tai juk tokį žvilgsnį liudija ir šis kuklus
liet. liaudies dainos posmelis:
Ar išsilenkė

pašai pa. Tačiau kai kur pro satyro
kaukę prasikala ir tokia poetinė teisybė
ar, tiksliau, įsijautimas į moters aistrą:

Ak, negaliu tamsojatskirti,
Kur tiesos, varžtai pareigų,
Kaip žvakė, virpanti prieš mirtį
Aš tavo rankose degu.
(71 psl.)

Ir lyg duodamas atsakymą į Rapsodijos
nuotaikas, Ant. Gustaitis su tragiško
ilgesio gaida klausia:

O buvo daug dienų, kaip vandeny,
kaip vėjų, Su vasarų giedrom ir
rudenų goda, Daug nerimo akių
tavin sykiu žinrėjo --

Kada, kada, kada? (83 psl.)
Gvazdikėlis, kaip kartą pats
Ant. Gustaitis prasiitarė, vėl yra jo
"aštutiniai" (nuo "aš") eilėraščiai.
Kaip geniai, jie yra margi savo
ritmais, muzikine kalba ir nuotakom.
Humoristikos šedevriukas yra pats
gvazdikėlis, dedikuotas po L.M.J.
inicialais paslėptai damai (reikia
galvoti, kad jai, nes ši gėlė prie
vyro frako atlapo vargu pritiktų...)
Žvelgdamas pro save, gal tiesiog
kildamas iš savęs, Ant. Gustaitis
savo smailščiu žodžiu šiame eilių
ciklo stabteri ties Mažąja kryžkele,
Nostalgija (dedikuota Pulgiui
Andriūšui), Senatvės pavarai, Tušiom
pastangom, Kritika, Aliarmu, Hello!
Emergencij, Žmoniškąja tragedija,
Charakteringų charakterių ir kt.
Daug čia yra meninės tiesos, na,
ir to juodo varno sparnų šlamėlio...
Savo knygas Ant. Gustaitis baigia
stabmeldiška malda:

Dėkoju, Praamžiau, už giedrą
balandį, Kad žydrių vėjeliais į širdį
veržies, Dėkoju, kad vėliak man
dantį galandį, Lyg baltą berželį
priplūdai tulžies. (118 psl.)

Išpūdžių pabaigoj beliktų aiškiau
atsakyti į klausimą: ar tikrai juodas
Gustaičio varnas? Ta uola, ant kurios
satyrinis poetas stovi ir skelia savo
kūrybinę ugnį, be abejonės, nėra tokia
juoda kaip juodvarnis, -- ji gali būti
tamsiai žalia, tamsiai mėlyna ir net
tamsiai ruda. Žmogaus dvasios nepastovumas,
silpnumas ir neištikimumas šiose Ant.
Gustaičio knygoje atskamba ne tik ta
viena juoda spalva, bet ištiesa ne
vienodo stiprumo tonų gama. Daug kam
Ant. Gustaičio satyra yra aukšto lygio
menas, kai kam ji gali būti ir nepatogus
dags prieširdy, tačiau ji yra ne tik
išjautanti, bet ir ypač stipria architektu
ranka statyta. Ant. Gustaičio eilėraščių
forma ir stilius, po-sakio lakumas,
sąmojis ir kalbos muzikalumas -- tai
jau nuostabus paukštis, gal net baltas
varnas.

Džiaugdamasis mūsų išskilaus
satyriko nauju poezijos rinkiniu ir
atskrido juodas varnas, neiškenčiu
neprikeres ir ap-

name ar kitame tokio pobūdžio
kūrinį jis galėtų prabilti nauja
jėga, nauju ir savaimingu polėkiu.
Mūsų laiko žmogus "uolienos"
tokiam pastatui statyti duoda
pakankamai, gal net saiką
perpildydamas...

Skoningą ir dailiai sukomponuotą
Ant. Gustaičio knygos ap-lanką darė
dail. Romas Viesulas. Rinkinys
švariai ir rūpestingai atspausdintas
Morkūno spaustuvėj, Chicagoj. Išleido
Santara - Šviesa Algimanto Mac-
kaus vardo knygų leidimo fon-
do lėšomis 1966 m. Tiražas 500
egz., kaina 3 dol.

Antanas Gustaitis: Ir atskrido
juodas varnas, satyriniai ir hu-
moristiniai eilėraščiai, gaunami ir
Dirvos parduotuvėj. (pg)

Antanas Gustaitis

TAIP SMAGU, KAD SUNKU APSAKYTI

Taip smagu, jog sunku apsa-
kyti: Raižo salę kometų šviesa,
Supa džazas, ir merkia akytė,
Sliuogia siela iš kūno visa.

Glostai garbanas, alsą užėmęs, --
Apsakyti sunku, kaip smagu.
Tirpsta nugaroj šventintos žymės
Irašytos tėvų botagu.

Dega lūpos, konjakais mazgotos,
Chrizantemos ant žalčio odos,
Verkia ilgesiu girtas fagotas:
Su tavim visados, visados...

Tai neliūski, sesute Karlina,
Suvalkijos geltonas kvietis, --
Mes sugrišim pro naują Berlyną,
Atsigimę naujam vokiečių.

Mes lankoj vėliak pradalgės rėšim,
Uždainuosim: Dalgeli, valio!
Su dukrelėm ispanėm, airišėm,
Ir su juodu tremties sūneliu.

Tai nebūkštauk, jei ašarų šluostom,
Juokias fleita, tarytum gyva:
Sužydės vėl vaivorykštės juostom
Mūs jungtinių tautų Lietuva!...

MAŽOJI KRYŽKELĖ

Kai žvelgiu į stalo rytus,
Baltą šiaurę ir pietus,
Suskamba taurė iškritus,
Byra ašarų lietus.

Kur kelionėj prisišlieti,
Kas prie lūpų prisiglaus,
Kuo tą sielvartą užlieti,
Kandį ilgesio gilaus?

Šiaurėje -- leduos kokteilis,
Dega punšas pietuose,
Širdyje -- pradėtos eilės,
Lūžus tremtinio dvasia.

Ir kai naktį žemė miega,
Snaudžia dilgės padaržiūsos,
Aš per staltiesę, kaip sniegą,
Vis į tolumą veržiūsos.

Kai jaučiu: mintis atkuto,
Trokštu žygių ir kovos, --
Vėl per kalną kalakuto
Nematyti Lietuvos

Santaros-Šviesos literatūros vakare Antanas Gustaitis autografuoja savo vėliausią knygą "Ir atskrido juodas varnas" svečiams iš Anglijos. Vyt. Maželio nuotrauka

Filatelijos kampelis

Antanas Bernotas

(9)

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1, Liepos 1 d. -- 5c. Bill of Rights 175 m. suakčiai paminėti; piešinys -- dvi rankos, atskirtos siena. 2, Liepos 30 d. -- 5c. Lenkijos 1000 metų krikščionybės įvedimo suakčiai paminėti; piešinys -- Lenkijos erelis ir kryžiuokas.

ISPANIJA vėl išleido naują 4 p. ženklų seriją su žymiais ispanų kilmės vyrais. Ši kartą parodomi: Alvaro de Bazan, kard, Daza de Valdes, filosofas Seneca ir šv. Damazas. Čia dėdame 25 pezetų oro p. ženklą su Seneca.

Lucius Annaeus Seneca (4 pr. Kr. - 65 po Kr.) gimė Cordoboje, Ispanijoje, bet dar vaikų būdamas su tėvu, taip pat filosofu, atvyko ir apsigyveno Romoje. Čia studijavo retoriką ir filosofiją ir pasidarė vienu žymiausių senosios Romos filosofų ir rašytojų. Kaligulai viešpataujant buvo kvestorium ir senatorium. Dėl dvaro intrigų 41 m. buvo ištremtas Korsikon, bet 49 m. vėl grąžintas. Auklėjo jaunąjį imperatorių Neroną. 62 m. pasitraukė iš imperatoriaus dvaro ir atsidavė tik literatūrai. Daugumo jo filosofinių veikalų ir tragedijų tėra išlikusios tik nuotrupos ar dalys.

KANADA liepos 27 d. išleido 5 c.p. ženklą "Atom for Peace" propagandai vesti. Piešinys -- atominis reaktorius, elektros laidai, mikroskopas, baltas ir schema.

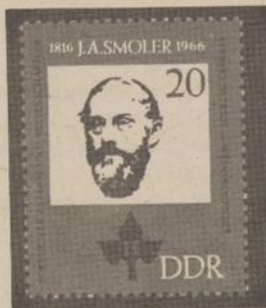
PRANCŪZIJA išleido 25 centų p. ženklą paminėjimui 1000 m. sukakties nuo Mont-Saint-Michel įkūrimo. Piešinys -- šv. Mykolas Arkangelas.

Mont-Saint-Michel (šv. Mykolo kalnas) yra nedidelė klgio formos granitinė salelė, gulinti prie šiaur. Prancūzijos kranto La Manche departamente, Saint-Michel ar Cancale įlankoje, su sausažemiu sujungta pylimu. Padavimas sako, kad ant to kalno buvo pasirodęs šv. Mykolas Arkangelas, dėlko Avranchės vyskupas šv. Aubertas 709 m. ten pastatė koplyčią, išgarsėjusią visoje vak. Europoje. Normandijos kunigaikštis Richardas I 966 m. jos vietoj įkūrė benediktinų vienuolyną. Jį sunaikino karalius Pilypas Augustas 1203 m., bet vėliau atstatė. Šv. Liudviko pastangomis vienuolynas ir apylinkė buvo įtvirtinti. Vienuolynas - tvirtovė atlaikė anglų ir hugenotų puolimus. Prancūzų revoliucijos metu vienuolynas buvo paverstas

politiniu kalėjimu. Nuo 1863 m. daug kas restauruota ir dabar veikia kaip istorinis-architektūrinis paminklas, sutraukdamas daugelį turistų. Visą salelę dengia masyvus vienuolyno ir įtvirtinimų kompleksas, išaugęs viršuje į šv. Mykolo bažnyčią, besibaigiančią smailiu 233 pėdų aukščio bokštu. Vienuolyno apačioje yra įsikūręs Mont-Saint-Michel miestelis su apie 240 gyventojų.

R. VOKIETIJA išleido du p. ženklus paminėti jų vienai tautinei mažumai -- sorbams ir sorbų veikėjui J.A. Smoler pagerbti: 20 pf. ženkle -- J.A. Smoler (1816-84) atvaizdas ir liepos trilapis, 25 pf. ženkle -- Sorbų Kultūros Rūmai Bautzen mieste.

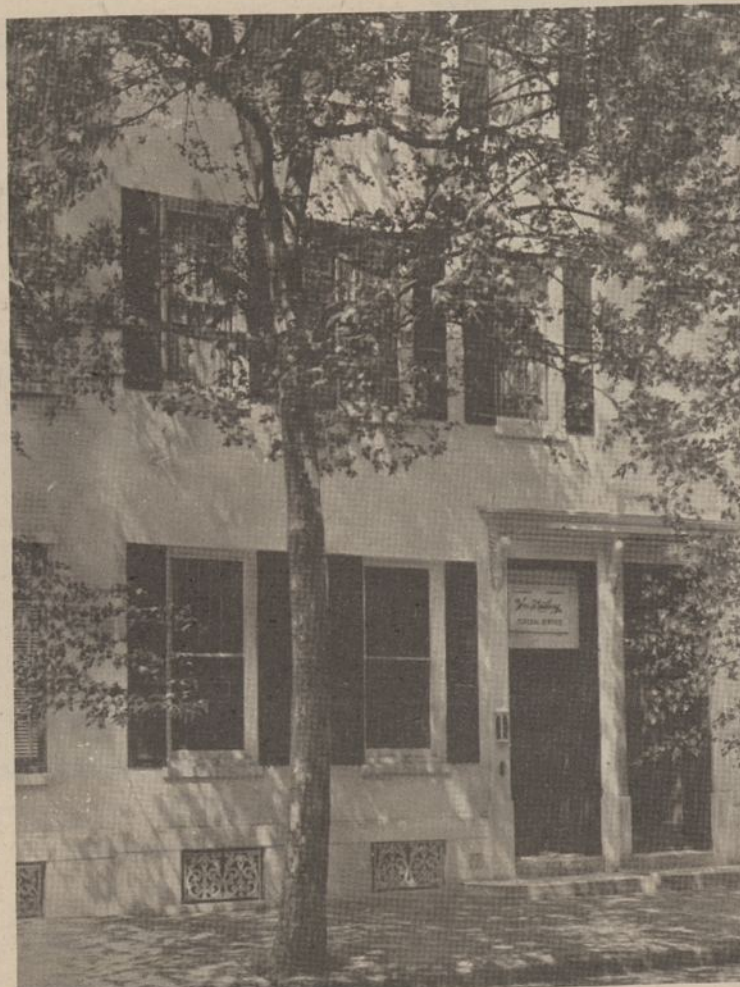
Sorbai, kitaip dar vadinami vendais ir lužičėnais, vakarų slavų grupė, kurių kalbą, kaip sakoma, dar vartoja apie 100,000 žmonių, gyvena rytinėje Vokietijoje. Spree upės aukštupy ir vidurupy (anksčiau jų gyvenami plotai buvo daug didesni ir tęsėsi nuo Oderio iki Elbės, bet laiko eigoje dauguma jų suvokietėjo). Sorbų kalba užima vidurį tarp lenkų ir čekų kalbų, dalinasi į dvi svarbesnes tarmes ir turi labai senų kalbinių ypatumų. Pirmieji religiniai sorbų kalba raštai buvo išleisti XVI amž. XIX amž. prasidėjo jų tautinis atgimimas, prie kurio daug prisidėjo poetas ir gramatikos autorius A. Zeiler, tautosakos rinkėjas J.A. Smoler ir kultūrinio sąjūdžio vadas M. Gornik.

V. VOKIETIJA, tęsdama nuolatinių p. ženklų seriją, išleido 90 pfenigų p. ženklą su Karaliaučiaus vad. Moterų Namų vaizdu.

Karaliaučius (vok. Königsberg) buvo įkurtas 1255 m. Žiemą prie Prieglaus upės senprusių žemėse, kai pas kryžiuočius lankėsi Čekijos karalius Otokaras II. Pradžioje pastatyta pilis ant kalvos, senprusių vadintos Tvankstė, kuri karaliaus garbei pavadinta "Karaliaus kalnu". Apie 1263 m. ir vėliau ėmė kurtis miestas abiejose Prieglaus pusėse ir saloje, turėdamas atskirus vardus. Tik 1724 m. visi trys miestai buvo sujungti į vieną. Karaliaučius buvo vienas svarbiausių kryžiuočių atramos punktų, ruošiant žygius prieš Lietuvą. Į čia nuo 1457 m. persikėlė did. ordino magistras iš Marienburgo. Karaliaučius tapo viso krašto politiniu, ekonominio ir kultūrinio gyvenimo centru. Kunigaikštis Albrechtas 1541 m. Karaliaučiuje įsteigė aukštąją mokyklą, kuri 1544 m. paversta universitetu. Universite mokė ir mokėsi daug anome lietuvių švietuolių, buvo Lietuvai ruošiami kunigai. Karaliaučius turėjo milžiniškus archyvus ir kryžiuočių laikų (dabar Goettingene), nepaprastai svarbią medžiagą Lietuvos istorijai tyrinėti. Per II Pas. karą miestą smarkiai sunaikino užimdami rusai ir iš senųjų pastatų mažai kas bėra likę. Jie ir patį miestą 1946 m. pavadino Kaliningradu, o visą įjems tekusią Rytprusių dalį -- Kaliningrado sritimi. Sakoma, kad šiuo metu mieste gyvena apie 370,000 žmonių.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

Fasadas moderniškai įrengtos ir atremontuotos Wm. F. Cushing, Inc. laidotuvių įstaigos Philadelphiaje, 1807 Pine St. Ši įstaiga kartas nuo karto remia Dirvą savo skelbimais.

Engine Lathe Operator
(Set-up and Operate)
Cone Automatics Operator
(Set-up and Operate)
MACHINE ASSEMBLERS
MACHINE OPERATORS
FORM TOOL GRINDER
B & S SCREW MACHINE OPERATORS

NEW PLANT — DAY SHIFT
EXCELLENT WORKING CONDITIONS & BENEFITS

Apply in person or call:

GEARTRONICS CORP.

135 Chelmsford Road, North Billerica, Mass.
Tel. 617 — 663-6331

EXPERIENCED
LATHE HANDS
MILL HANDS

Top rates, paid benefits. Steady overtime.

Seneca Machine Tool Co.
5704 ST. JEAN
DETROIT, MICH.
313 — WA 1-9091 (92-94)

ARE YOU UNSKILLED
OR SEMI-SKILLED?

Are you worried about the future because of lack of education? Don't! We will train you for steady job and include benefits such as profit sharing plan, paid vacations and Christmas bonus.

Call or visit our Personnel Office.
Pioneer Steel Ball Co. Inc.
37 Mill Street Unionville, Conn.
Telephone 673-2534 (92-93)

MALE & FEMALE

ATTENTION
Classroom Teachers
Pinconning Area Schools
Pinconning, Michigan
need

Classroom Teachers For
High School Speech
High School Mathematics
Jr. High School Science
Special Education Type A
Elementary

WE OFFER:
A competitive Salary Schedule
A three year Master Contract
Terminal Leave payment
Hospitalization insurance Subsidy
Write or call collect:
Superintendent of Schools
Pinconning Area Schools
Pinconning, Michigan
Telephone: 517 — 879-2311

TEACHER Pine River area schools is in need of a Science Teacher. Class load consists of 2 biology, 1 physical science and 1 chemistry class, coaching available if desired. We would like a candidate who is interested in developing a science curriculum and working with us in planning for a new high school which is to be built in one year. The school is located in the heart of good hunting and fishing territory and just a few miles from the Pine River and Caber-fae ski area. Interested candidates should contact the Superintendent of Schools, Pine River Area Schools, Tustin, Michigan, 49688. Phone: 616 — 829-3811 or 616 — 829-3251. (92-93)

**PAŽADAI IR
TIKROVĖ**

Marijampoliškie vilnonių audinių fabriko padalinys Kalvarijoje dirba trim pamainomis: dvi po 8 valandas, o vėlyvoji nak-

tinė -- 7. Likusi 24-toji paros valanda padalyta į tris dalis, kiekvienai pamainai po 20 minučių... "pietų pertraukai". Bet administracija neleidžia darbininkų tos pertraukos metu iš fabriko išeiti, nors fabrike nėra nei valgyklos, nei bufeto. "Pietauti" darbininkai gali tik iš kišenų.

Vadinamoji profesinė sąjunga nieko nesako dėl tokios kalėjimiškos tvarkos. Tad vienuolika darbininkų merginų, apsiginklavusios komjaunuolių biuletais, ryžosi pamaitinti ir parašė skundą Komjaunimo Tiesos redakcijai.

Direktoriaus atsakymas neigiamas: kai išleidinėji darbininkus, tai "dingsta verpalai, o, be to, per 20 minučių darbininkai vis vien nesusps pavalgyti"... O dėl valgyklos ar bufeto, tai -- "Nėra patalpų".

Tas skundas iš Kalvarijos buvo tikras duris pirštu į akį pačiam Lengvosios pramonės ministrui Albinui Adomaičiui, kuris vos prieš tris savaites (birželio 12) toj pačioj Komjaunimo Tiesoj labai šviesiomis spalvomis piešė tos ministerijos įmonių (tuo tarpu dar tik numatomas ar svajojamas) įrengimus. Sakė, įmonės būsiančios ir vėdinamos, ir vėsinamos, o naujose įmonėse ar skyriuose visur esančios projektuojamos erdvios valgyklos, patogios rūbinės...

Tad Komjaunimo Tiesos redakcija, nieko nepešusi iš darbininkams "valgyti uždraudusio" direktoriaus, kalvarijiečių skundą ir persiuntė Lengvosios pramonės ministerijai, kad matytų, kaip ateities pažadai skiriasi nuo dabarties tikrovės. Bet kadangi ši ministerija yra tik atitinkamos maskvinės ministerijos padalinys, tai vargu be atitinkamo sprendimo Maskvoj ji galės kaip nors išspręsti Kalvarijos darbininkų pietavimo klausimą. (ELTA)

• JŪSŲ ZIP CODE NUMERIS, pakeistas iš gyvenamosios vietovės zonos numerio, mums labai svarbus! Tai pašto įstaigos reikalavimas, reikalingas įvykdyti nustatytu laiku.

Kiekviena proga, ar mokant prenumeratą, ar pranešant apie adresą pakeitimą, užsakant knygą ar plokštelę — žymėkite prie savo adreso ir ZIP Code numerį.

Paštas ruošiasi pereiti į naują siuntų paskirstymo sistemą. Be to numerio siunčiama spauda susilauks keblumų.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Licenzijuotą lietuvių įmonę, registruotą
U. S. Department of Justice
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737
3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864
DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pagraudamų prekių labai prielaimomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.
KREIPKITE į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.
Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

4 1/2%
We Invite Your Savings
ST. ANTHONY
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas, Exec. Secy.
1447 SO. 49th CT. • CICERO, ILLINOIS 60650
HOURS: MON. 9-8; TUES., THUR., FRI. 9-5; SAT. 9-1; WED. CLOSED
PHONE 656-6330

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Burt W. Griffin**, Legalinės pagalbos Sąjungos direktorius, kalbės apie negrų riaušes Hough rajone, lietuvių konservatorių klubo ruošiamame susirinkime š. m. rugpiūčio 31 d. 5106 Wilson Rd. (Richmond ir Montecello kampas) banko patalpose. Įėjimas 1 dol.

• **V. Giedraitis**, Nationwide kompanijos atstovas draudžia Jūsų namus, baldus, automobilius, gyvybę, sveikatą ir t.t.

Prieš atnaujindami savo draudimą kitur, palyginkite kainas, skambindami tel. 944-6835.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **Z. Obelenį** tel. 531-2211.

ISNUOMOJAMAS

5 kambarių butas su 2 miegamaisiais, 1304 E. 68 St. Nuoma \$65.00 mėnesiui. Teirautis **Superior Savings and Loan** — HE 1-2497.

PARDUODAMAS NAMAS

4 miegamųjų prie Naujos parapijos. \$14,800. Tel. 752-2414.

MINT TAVERN

397 East 156 gt.

DEGTINĖ, ALUS, VALGIAI

PENKTADIENIAIS iki vėlaus vakaro žuvis, blynai ir kt.

Galima pirkti alų dėžėmis išsinešimui už žemą kainą.

Povilas Šukis
savininkas

Dr. Juozas Skrinskai 50 metų

Birželio 11 d. Birutės ir Juozo Skrinskių namai buvo pilni svečių. Birutės tėveliai ir giminės, Juozo mamytė iš Chicago ir giminės, daug draugų, daug pažįstamų. Švenčiama si-dabrinė sukaktis. O liepos 13 d. vėl ta pati istorija. Šį kartą dr. Juozas apvaikšto savo pirmąją 50 metų sukaktį.

Dr. Juozas Skrinka gimė 1916 m. Trobiškių km., Marijampolės apskr. ir valsčiuje antruoju penkių vaikų turtingo ir pavyzdingo ūkininko šeimoje. 1934 m. baigė Rygiškių Jono gimnaziją Marijampolėje. Tais pat metais įstojo į V.D. U. Medicinos Fakultetą. 1935 m. jau Fraternitas Lituania korporantas.

Karinę prievolę atlieka kartu studijuodamas. Baigęs medicinos mokslus 1940-41 dirba fiziologijos asistentu pas prof. V. Lašą.

Būdamas didelis vandens sporto mėgėjas, kartą Kaune, Panemunėje prie Nemuno sutiko Birutę Apanavičienę. Vestuvės birželio 14 d. -- baisiųjų išvežimų dieną. Gi povestuvinė kelionė iš Trobiškių į Kauną 60 km. pėsčiom, nes prasidėjęs karas nutraukė susisiekimą. 1941 gavęs praktikos teises dirbo Kaune, Vilijampolės ambulatorijoje, vėliau gydytojo praktika Vilkiškių k. 1943 m. gavo pasiskyrimą į Šv. Jokūbo ligoninės vidaus ligų skyrį, Vilniuje. 1944 m. apleido Lietuvą išsiveždamas pirmąjį sūnų Ramūną. Tremitje gydytojo darbą teko dirbti prie Breslau, Silezijoje, vėliau Amerg ir Wildbad, Bavarijoje. Čia gimė antras sūnus Vitolis.

1949 m. jau Amerikoje. Gydytojo darbą dirba Lackavanna N.Y., o vėliau Glenville ligoninėje, Cleveland, Ohio. 1952 įgijęs praktikos teises Ohio valsčiuje, pradėjo verstis gydytojo privačia praktika Willowick, prie Clevelando.

Gyvenant Clevelande šeima dar paaugo Algij ir Rūta, 1959

metais pasistatė gražų, modernų nuosavą kabinetą.

Šalia savo kasdieninio darbo, suaktyvininkas veiklus ir lietuviškam visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime: Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos valdybos narys keletą kartų; Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos direktorius, Fraternitas Lituania korporacijos Clevelande valdybos narys, Lietuvių Fondo tūkstantininkas, visų lietuviškų organizacijų, spaudos, dailininkų, įvairių lietuviškų pasireiškimų nuolatinis rėmėjas.

Dr. Juozas Skrinskai labai mėgsta slidinėjimą, vandenį ir keliones. Jis su Birute slidinėjo Austrijos Alpėse, meldėsi Jeruzalėje, ant kupranugarių jodinėjo tarp piramidžių Egipte, Meksikoje šoko ča-ča-ča, išraižė Europą, Karibus ir visą Ameriką. Visa laisvą laiką praleidžia Erie ežere.

Linkime dar 50 metų "keliauti". V.L.R.

HELP WANTED MALE ELECTRICIANS

Experienced in machine tool and panel wiring. Steady employment with manufacturer of handling equipment. Excellent company benefits.

Apply in person.

American Monorail Co.
1111 E. 200

Between Euclid and St. Clair Ave.
Public Transportation via CTS Bus from Windermere Station

An Equal Opportunity Employer (90-91)

FOREMEN ASSISTANT

For Welding, Structural Steel Fabrication Department. Permanent position with material handling equipment manufacturer. Excellent company benefits.

Apply in person.

American Monorail Co.
1111 E. 200 St.
486-5000

Between Euclid and St. Clair Ave.
Public transportation via CTS bus to and from Windermere Station.
An Equal Opportunity Employer (90-91)

LIETUVOJE

* Sovietinė Mokslių Akademijs pradėjo leisti penkiatomį veikalą -- "SSSR tautų kalbos". Į "SSSR tautų" sąrašą įtraukti ir latviai, lietuviai, net ir senieji prūsai. Lietuvių kalbai paskirta 27 puslapiai. Skyrių rengė šeši lietuviai kalbininkai: K. Ulvydas (vadovas), V. Ambrazas, V. Vaitkevičiūtė, A. Valeckienė, K. Morkūnas, A. Sabaliauskas. (E)

* Trys milijonai lietuviškų, rusiškų ir lenkiškų vadovėlių

HELP WANTED MALE

MACHINISTS

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS TO WORK ON AERO SPACE MISSILE and Aircraft Components KELLER-HYDROTEL
Contouring and profiling Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINĮ ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient for you.

An Equal Opportunity Employer

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN

OR

1ST CLASS BULLARD OPERATOR

Experienced, set up and operate. Multi-matics. Day shift, hourly rate, company paid benefits.

OHIO ELECTRIC DIVISION HOWELL ELECTRIC MOTORS CO.

5400 DUNHAM RD.
CLEVELAND, OHIO
662-8484

An Equal Opportunity Employer (92-94)

MACHINE HAND

Need Experienced Operators for

- turret lathes
- engine lathes

2d Shift

With manufacturer of material handling equipment. Steady employment. Excellent fringe benefits. Apply in person.

American Monorail Co.
1111 E. 200 486-5000

(Located between Euclid and St. Clair Ave.)

Public transportation via CTS bus from Windermere station

An Equal Opportunity Employer (90-91)

rugpiūčio pradžioj buvę išskintinėta į bendrojo lavinimo mokyklas Lietuvoj. Į Vilniaus, Švenčionių, Trakų ir Eišiškių rajonus esą išsiųsta 135,000 vadovėlių lenkų kalba. Jei tie vadovėlių skaičiai proporcingi mokinių skaičiams, tai būtų spėjima, kad lenkų kalba besimokančių moksleivių Lietuvoj dabar yra maždaug 4,5%, arba apie 18,000. (E)

* Rugpiūčio pradžioj Vilniaus vaisių-daržovių parduotuvėse buvo gauta šešios tonos vynuogių iš Moldavijos. (Maždaug po svarą kas dvidešimtam Vilniaus gyventojui). Laukiama iš Bulgarijos net 1800 tonų. Tai būtų vidutiniškai po svarą su trečdaliu kiekvienam Lietuvos gyventojui, nors sunku tikėtis, kad esamas prekybos tinklas sugebėtų vynuoges paskirstyti už didžiųjų miestų ribų. (E)

* Lentvario apylinkėse šią vasarą daromos nuotraukos naujam filmui, vardu "Atrask mane rudenį", pagal G. Kanovičiaus ir V. Rimkevičiaus ("Studentų" autorius) scenarijų. Režisierius Algirdas Araminas, operatorius D. Pečiūra. Pagrindinėse rolėse Eugenija Pleskytė ir Kauno dramos teatro aktorius J. Urmonavičius. (E)

* Ignalinos apylinkėse kiekvieną vasarą vasaroja 15-20 tūkst. tančių atostogautojų iš Leningrado. Ignalina niekur nesigarsina, kaip vasarvietė, bet leningradiečiai sako, apie tą vietą sužinoję vieni iš kitų. Rusijos "naujoji klasė" plaukia Lietuvon vasarot, kaip musės prie medaus. Palanga per vasarą praleidžia daugiau kaip 100,000. Užtat lietuviai Palangon patekę pasijunta, kaip kažkur svetur išvykę. Galima suprasti, kaip atrodo ir Ignalinoj, kai užplūsta keliolika tūkst. tančių leningradiečių. (E)

* I 280 vietų Šiaulių pedagoginėje institute šiemet buvo 490 kandidatų. 210 iš jų turės bandyti stoti į kokią kitą aukštąją mokyklą, arba laukti kitų metų, ar ir visai atsakyti studijų. (E)

* Pramoninko Višvilos Lietuvoj įsteigtasis sausų elektros elementų (baterijų) fabrikas SIRIUS Klaipėdoje yra žymiai padidintas ir jo gaminius Sovietų Sąjunga eksportuoja į apie 30 (daugiausia Azijos bei Afrikos) šalių. Tik vietoje vis dar sunku gauti labiausiai reikalingų elementų -- kišeniniams prožektoriams ir tranzistoriniams radijo imtuvams, kurių dabar jau pagamina Rygoj.

Gamyklos direktorius (L. Norkus) mano, kad SIRIAUS gaminiai "galėtų rungtyniauti su geriausiais pasauliniais pavyzdžiais", jeigu būtų galima gauti pakankamai gero popieriaus ir plastmasių... Dėl šios žaliavos stokos esą, "išorine išvaizda mūsų gaminiai atsilieka"... (ELTA)

* Teisininkas Kęstutis Lipėika Literatūros ir Meno laikraštyje atvirai kritikavo rusų valdžios neseniai paskelbtą potvarkį, griežtinantį baudmes už chuliganizmą. Sako: "Neturėtų būti kampanijų, tų 'sugriežinti kovą su vienos rūšies nusikaltimais' tuo pačiu lyg pasakant, kad kitus nusikaltimus galima daryti, nes prieš tuos asmenis nebus griežtai kovojama. Pavyzdžiui, dabar mirga reikalavimai sugriežinti kovą prieš chuliganizmą. Šturmo metu chuliganizmo atvejai sumažės... Bet šturmą, kaip tai syklė, pakeičia atoslūgis. Jis dabar jaučiamas kitų nusikaltimų, sakysime, vagystės atžvilgiu. Žiūrima taip, lyg vagystė būtų ne toks sunkus nusikaltimas, kaip chuliganizmas"... (ELTA)

SKAITYK IR PLATINK DIRVĄ

MALE & FEMALE

TEACHERS Wanted on shores of Lake St. Clair's Anchor Bay — Elem. grades and 1 elem. voco. music: 6th gr. or jr. high subject matter; 1 high school Eng. (with Fr. minor or coaching prefer). B. A. \$5,500-\$8,500, M. A. \$6,000-\$9,000. Call or write Supt. of Schools, Anchor Bay School Dist., New Baltimore, Mich. Days call 313 — 725-2861, nights 313 — 725-4151. (89-91)

P I R M A S I S

DIRVOS

RUDENS SEZONO

PARENGIMAS

įvyks Clevelande

š. m. rugsėjo mėn. 24 d., šeštadienį,

Šv. Jurgio parapijos salėje.

Pradžia 7:30 val. vak.

VAKARAS-BALIUS

Stalus (po 10 žmonių) prašome jau dabar užsisakyti.

Pakvietimus iš anksto galima įsigyti **DIRVOJE**, 6907 Superior Av. Tel. 431-6344.

Kaina — 6 dol. asmeniui.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **Petrui Janulaičiui**, ALT S-gos Chicagos skyriaus nariui mirus, pagal šeimos pageidavimą, velionį pagerbti, kaip spaudos mylėtoją ir Vasario 16 Gimnazijos rėmėją, vietoje gėlių aukojo:

Vasario 16 Gimnazijai remti: Ona ir Jonas Liorentai \$15.00, po \$5.00 S. ir G. Narbutas, J. Jakubonis, S. ir J. Gaudušas ir po \$2.00 D. Leinartas ir vokelyje rasta be aukotojo parašo.

Lietuvių spaudai: po \$10.00 aukojo K. Ramanauskas, G. Watson, po \$5.00 — H. Trapikienė. G. ir J. Deveikis, J. Montvila, K. Banys, po \$3.00 J. ir Palečiūnas, po \$1.00 Carlson ir \$10.00 Juozas ir Ona Naujokačiai "Lituanus" žurnalui.

REMIA KORP! NEO-LITHUANIA STOVYKLĄ

Prieš keletą savaičių Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba išsiuntinėjo visiems korporantams, kurių adresai buvo žinomi, pranešimą, kviesdama dalyvauti Korp! stovykloje ir savo aukomis įsijungti į Korp! Klestėjimo ir Stovyklos Fondą. Iki šiolieji kvietimą atsiliepę sekantieji kolegos: K. Cicėnas, B. Kasakaitis, M. Šimkus, Vyt. Aglinskas, Pr. Narvydas, J. Sme-

tona J. Balys, S. Taraška, B. Paprockienė, K. Germanas, K. Kasakaitis, St. Balys, A. Vaišnys, J. Jasiekaitis, St. Trojanas, E. Merkelienė, A. Mantautas, J. Ruktys, A. Diržys, J. Dargis, Vyt. Abraitis, R. Šiaudikis, K. Siliūnas, V. Mažeika, J. Gaižutis, J. Matulevičius, J. Andrašiūnas, J. Maurukas, St. Virpša, J. Jurkūnas, J. Žvynys, P. Vėbra, E. Kniūkšta, Matučiai, J. Jurevičius, T. Blinstrubas. Esame ypatingai dėkingi fil. dr. J. Bartkui fondui aukojusiems \$50.00.

Korp! Vyr. Valdyba tikrai nuoširdžiai dėkoja jau įsijungusiems kolegoms ir laukia dar daugiau į Fondą įsijungiant.

Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

• **Dail. Vanda Pazukaitė**, prieš pusantrų metų atvykusi iš Lietuvos į Kanadą, ruošia savo kūrinių parodą, kuri bus atidaryta rugsėjo 14 d. Windsor miesto Wilistead Meno Galerijoje. Parodoje bus išstatyti grariškos, temperos ir aliejaus darbai, dalimi atlikti Lietuvoje ir atsivežti dailininkei atvykstant į Kanadą, o taip pat ir nauji, sukurti jau čia, Kanadoje. Visi maloniai kviečiami aplankyti šią parodą.

• **SLA 80 m. sukaktis** minima New Yorke, Sheraton-Atlantic viešbuty, 34 St. & Broadway kampas-Grand Ballroom. SLA prezidentas P. Dargis pasakys pagrindinę kalbą. Pakviesiti atsakingi New Yorke administracijos atstovai. Dainininkė Edna Mack-Mackevičiūtė atliks koncertinę programą.

Kviečiami dalyvauti šios didžiausios lietuvių fraternalinės organizacijos nariai ir veikėjai, o taip pat ir visi New Yorke bei apylinkių lietuviai. (Minėjimo ruošimu rūpinasi: B. Pivaronienė S. Briedis ir A. S. Trečiokas.

• **Šv. Antano gimnazijoj** Kennebunkporte, Maine mokslo metai prasideda rugsėjo 6 d. Mokiniai į gimnaziją atvyksta rugsėjo 5 d. Šiemet šv. Antano gimnazijoj bus 105 mokiniai. Visi lietuvių tėvų vaikai. Per visą vasarą šv. Antano gimnazijos pastatai buvo taisomais ir gerinami. Padidinta biblioteka, pertvarkyti miegamieji ir žaidimų patalpos. Taip pat paruoštas naujas statutas, pagal kurį tvarkysis gimnazija ir bendrabutis.

NEW YORK

• **Antanui Diržiui**, Korp! Neo-Lithuania filisterių Sąjungos pirmininkui, New Yorke Teisininkų drjos pirm. bei aktyviam visuomenės veikėjui ALT S-gos I-sis ir XI-sis skyriai bei kitos organizacijos ruošia 60 metų amžiaus sukakties minėjimą, kuris įvyks sekančią mėnesį "Winter Garden" salėje, Brooklyn, N.Y.

• **Andrius Giedrys**, žinomas newyorkiečių bendruomenininkas, sportininkų rėmėjas bei talkininkas mirė š. m. rugpiūčio 23 d. palikdamas žmoną, dukrą Ireną ir žentą dr. Kudirkus Ohio valstybėj ir sūnų Vokietijoje. Velionies atsisveikinti į Šalinskų koplyčią, Woodhaven susirinko gausus būrys artimųjų.

• **Milda ir Algis Sperauskai** susilaukė naujagimės dukrelės vardu Jūra. Sperauskai augina ir antrą dukrą vardu Rūta.

Algis yra Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos XI-jo skyriaus pirmininkas. Abu su žmona aktyvūs neolituonai.

• **Dailininkai Č. Janušas, V. K. Jonynas, V. Ignas, V. Kasiulis ir J. Rūtenis** padovanojo po vieną savo kūrinių Lietuvių Atletų klubui, tikslu paremti mūsų sportuojantį jaunimą.

• **Kun. dr. Bačinskui**, Vasario 16 Gimnazijos direktoriui atvykus į New Yorką, buvę Insbrucko, Austrijoje studentai rugpiūčio 17 d. suruošė susitikimo vakarą Lietuvių Atletų klube, kur dalyvavo: dr. K. Paprockaitė ir J. Šimaičiai, dr. J. Budzeika, A. Rudzitis, Vitalis ir dr. Marija Žukauskai ir E. Kepalaitė.

• **Dr. Marija Žukauskienė** laimėjo I-ją premiją už aliejaus kūrinių meno parodoje, rugpiūčio 14 d. Highland Lanes, N. J., kur buvo išstatyta 260 įvairių menininkų darbų.

• **Prel. J. B. Končiui**, ilgamečiui BALFo darbuotojui New Yorke BALF skyrius ruošia pagerbimą jo 50 m. kunigystės ir 75 m. amžiaus jubiliejų proga š. m.

rugsėjo 18 d. Pagrindinė kalbėtoja bus dr. E. Armanienė, iš Baltimorės, Md., taipgi ilgametė BALFo veikėja.

DETROIT

• **Dr. V. Kudirkos lit. mokykloje** mokslas prasidės rugsėjo 10 d. pamaldomis Dievo Apvaizdos bažnyčioje. Mišios 9 val. ryto. Po mišių (apie 10 val.) visi renkasi mokykloje. Pirmąjį šeštadienį vaikai bus paleisti 12 val.

Šiais metais mokykloje bus pilni aštuoni skyriai ir priešmokyklinis - paruošiamasis skyrius. Iki šiol neužsiregistravę gali tai padaryti pas mokyklos vedėją G. Gobiene (telef. LO 3-8260) arba tėvų komiteto pirm. A. Arlauską (tel. GA 7-1359).

Tėvų susirinkimas įvyks Dievo Apvaizdos parapijos salėje rugsėjo 14 d., 7 val. vakare. Bus renkamas naujas tėvų komitetas, daromi pranešimai ir aptariami einamieji reikalai.

Rochestery gyvenusiam, pasireiškusiam visuomeninėj veikloj, pirmam L. Bendruomenės Rochesterio apyl. valdybos pirmininkui, dailininkui

LIUDUI VILIMUI

mirus, žmonai ir sūnui reiškia nuoširdžią užuojautą ir sykiu liūdi visi Rochesterio lietuviai

LB Rochesterio Apyl. Valdyba

A. A.

dailininkui LIUDUI VILIMUI

netikėtai mirus, skausmo prislėgtą Jo žmoną KOTRYNĄ ir sūnų VIKTORĄ nuoširdžiausiai užjaučiame ir kartu liūdime

Ona ir Juozas Šarūnai

Dailininkui

LIUDUI VILIMUI

netikėtai mirus, žmonai KOTRYNAI ir sūnui VIKTORUI reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas Clevelande

Mielas prieteliui

A + A

POVILUI KIRLIUI

mirus, Jo žmonai, dukrai ALDONAI su šeima, seseriai M. A. BASALIKAMS ir broliui PRANUI gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

J. O. Kalvaičiai
S. K. Lazdiniai
K. E. Gaižučiai
J. M. Ignatavičiai
V. Žilėnas

A. A.

EMILIJAI VAIŠNIENEI

mirus, jos vyrą, teisininką ANTANĄ VAIŠNĮ ir artimuosius, jų gilaus liūdesio valandoje, širdingai užjaučia

Valli ir Jonas Viliušiai

Jūrų skautijos rėmėjui
A. A.

ALEKSANDRUI GUBILUI

tragiškai žuvus, jo dukras, buvusias jūrų skautes: VIOLETĄ, SALVINIJĄ ir DAIVINTĄ nuoširdžiai užjaučia

L. K. Šarūno laivo jūrų skautai
Detroite

Vilties Draugijos valdybos nariui
ir Dirvos bendradarbiui

A. + A.

EDVARDUI KARNĖNUI

staigiai ir netikėtai mirus, jo šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirvos tarnautojai

Mūsų mielajam

EDVARDUI KARNĖNUI

be laiko palūžus, liūdinčią žmoną ONĄ KARNĖNIENĘ, gimines ir artimuosius giliam skausme užjaučia

Kazimiera ir Aleksas
L a i k ū n a i,
Jūratė ir Vitas
K o k l i a i

A. L. T. S-gos Clevelando skyriaus nariui,
tautinės srovės veikėjui

EDVARDUI KARNĖNUI

mirus, jo šeimą ir artimuosius nuoširdžiai užjaučia

ALT S-gos Clevelando skyriaus nariai

Pranešame draugams ir pažįstaniems, kad š. m. rugpiūčio mėn. 18 d. atostogaudamas Chicagoje, mirė mūsų mylimas tėvas

PETRAS JANULAITIS.

Rugpiūčio 22 d. Šv. P. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje buvo atlaikytos pamaldos ir palaidotas Šv. Kazimero kapinėse dalyvaujant gausiam būriui giminių ir pažįstamų.

Duktė Birutė, sūnūs Vytautas,
Tautvydas ir jų šeimos.

Su giliu liūdesiu pranešame, kad š. m. rugpiūčio 26 d. Clevelande mirė

KATRINA RUDŽIŪNIENĖ.

Velionė pašarvota Joseph Lubin laidotuvių namuose, So. Boston, Mass.

Rugpiūčio 30 d. laidojame New Calvary kapinėse.

Nuliūdę duktė Danutė, sūnūs
Leonas ir Algis su šeimomis.

EDVARDUI KARNĖNUI

mirus, Jo žmonai Onai Karnėnienei reiškia gilią užuojautą

K. S. Karpiaus

A. A.

KATRINAI RUDŽIŪNIENEI

mirus, jos dukrą DANUTĘ VALODKIENĘ, sūnus LEONĄ ir ALGĮ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Nijolė ir Petras Maželiai